

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEK FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

a F. J. r. l., egyesületi titkár.

1908. év.

II. FÜZET.

XLVII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek téra stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám.

(Telefon : 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezéhez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Pátria” nyomdalmi vállalat és nyomdai r.t. nyomása Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelebbről érdeklő s azzal mintegy rokon kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K., ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K., oly fordításért, mely átdolgozást igényel 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvekre, s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A czikkekhöz tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K., 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többre kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek **rendelhetők meg**:

- ERDÉSZETI LAPOK.** Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.
- AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1908. ÉVI (27.) ÉVFOLYAMA.** Ara egyesületi tagoknak 2 K., másoknak 3 K. Árat legcélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.
- AZ ERDŐÓR** vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBE** ÉS **FELELETEKBE**. Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.
- AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE.** Irta: bölcsőházi Belházy Emil. Ara tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.
- ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN.** Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet. Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ara tagoknak 12 K., nem tagoknak 18 K.
- A TÖLGY ÉS TENYESZTÉSE.** Irta: Fekete Lajos. Ara tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K., másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is Selmeczbányán.
- ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE.** Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ara tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 4 K. 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

1908. JANUÁR 15.

ERDÉSZETI LAPOK

XLVII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

2. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☼ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

(Telefon: 37—22.)

Az erdő és az adóreform.

Irta: Bund Károly.

Az adóreformjavaslatoknak az erdőgazdaság adózási viszonyaira várható hatása és az erdőgazdaságnak jogosan támasztható kívánságai már több tekintetben megbeszélés és véleménynyilvánítás tárgyai voltak az Erdészeti Lapokban, a kérdés kimerítve azonban még koránt sincs és kívánatos volna, hogy különösen a legközvetlenebbül érdekelt erdőbirtokosok részéről minél többen nyilvánítsák véleményüket ebben a fontos és nehéz kérdésben, akár az Erdészeti Lapok útján, akár az Országos Erdészeti Egyesülethez intézett levélben, amelynek állásfoglalását rendkívül megkönnyitené, ha akcióját minél többen támogatnák véleményükkel. Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának megbízásából tehát *azzal a kérelemmel fordulok erdőbirtokosainkhoz és erdőtisztjeinkhez, hogy az adóreformnak az erdőgazdaságot érintő részére*

vonatkozó véleményüket mielőbb közöljék az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalával.

Az új adójavaslatoknak egyik fontos, az eddigi közleményekben mellőzött rendelkezése az, amely az erdőtörvény 16. §-ában biztosított, a községi pótagórá vonatkozó kedvezményt megszünteti. Eddig ugyanis a rendszeres gazdasági terv szerint kezelt erdőbirtokok a községi pótagórának csupán felét fizették. Ennek a kedvezménynek megszüntetésébe csakis abban az esetben lehet belenyugodni, ha más téren megfelelő kártalanításban részesül az erdőgazdaság. Az a birtokos, aki nem annyira a maga, mint inkább a közérdek és a jövő nemzedékek érdekében a tartamos gazdálkodásra köteleztetik, avagy önszántából rendszeres gazdasági üzemterv szerint gazdálkodik és az üzemrendezéssel és annak időszaki megújításával járó kiadásokat magára vállalja, méltán számíthat az állam bizonyos támogatására. A törvényjavaslat indokolása egyáltalában nem terjeszkedik ki az erdők ezen adókedvezményére, hanem csupán az önálló puszták hasonló adókedvezményének eltörlését indokolja.

Eddig az állam a községek rovására nyújtotta ezt a támogatást, ami azokat sok helyen s éppen a szegényebb hegyvidéken elég jelentékeny jövedelmektől fosztotta meg, amelyekre azok reá vannak szorulva. Elvben tehát helyes és igazságos ennek a kedvezménynek *ily alakban* való megszüntetése, de okvetlenül szükséges, hogy az erdőbirtok *az állami adók terén* oly kedvezményeket nyerjen, amelyek kártalanítják az eddig élvezett pótagókedvezményért. Hogy ez miként történjék, ez volna ama kérdések egyike, amelyre nézve első sorban és mindenekelőtt az érdekelt erdőbirtokosok és erdőtisztek óhajait tartalmazó választ várunk.

Kevés szó esett eddig a *földadóról* is, pedig ennek

revíziója sem oly ártatlan természetű, mint amilyennek az adókulcsnak 25·5⁰/₀-ról 20⁰/₀-ra való leszállítása alapján első pillanatra gondolhatnók.

Azzal tisztában lehetünk, hogy bármily szende húrokat penget az adóreformjavaslatok indokolása, bármennyire van szó az adóösszeg várható apadásáról, a gyakorlatban egészen másként alakul a dolog, ha e javaslatok jelenlegi szövege érvényre emelkedik. Gondoljuk csak meg, hogy egyedül a közlekedési viszonyoknak fejlődése révén hány birtok fog magasabb osztályba soroztatni, amely a mostani adókataszter összeállításánál távoli fekvése miatt alacsony jövedelmi osztályba került. Továbbá, ha az 1855—1874. évi átlagárak helyett az ujabbkori, emelkedett árak vétetnek alapul a jövedelmi fokozatok kiszámításánál, mily érzékenyen magasabb lesz éppen az erdőnek földadóterhe! A mezőgazdaságnál a gabonaárak általában alacsonyabbak most, mint annak idején, a fa ára ellenben általánosan emelkedett.

A törvényjavaslatnak az a célzata, hogy a földadónál észlelhető aránytalanságok megszűnjenek, bizonyára helyes, ámde újabb teher a földbirtokra általában csak akkor nem származik, ha a földadó eddigi 75·6 millió koronában megállapított kontingense fenntartatik.

A földadó tulajdonképpen a jövedelemadó mellett létjogosultsággal nem is bir, de az u. n. fundált jövedelmek többszörös megadóztatását az állam pénzügyi érdekei szükségessé tévén, a földadó eltörlését hiába követelnők. De ha már ez az adó, amely tekintet nélkül a birtok állapotára és arra, vajjon van-e tényleg jövedelem vagy nincs, fizetendő, továbbra is fennmarad, legalább végösszegben ne változzék, hanem a mutatkozó aránytalanságok a mostani kereteken belül egyenlítettessenek ki.

Ez a kívánság annál jogosultabb, mert az új jövedelmi

fokok felállításával a jobb termőhelyi birtokokon a *tényleges* jövedelmezőség ugyanis jobban megközelítettén, az adókulcsnak 20%-ban való megállapítása óriási módon magas marad ezentúl is. Figyelembe veendő azonkívül, hogy a 8·4%-os eddigi földtehermentesítési járulék jogosulatlanul magas volt s a 20% tulajdonképpen az eddigi földadónak (17·1%) és a földtehermentesítési járulék jogosultsággal bíró hányadának felel meg, tehát az eddigi kontingens is voltaképpen leszállítandó volna, mert a földtehermentesítési járulék az 1881. évi XL. t.-cz. 3. §-a értelmében az évi szükséglethez mérten, de *maximálisan* 22 millió koronával volna kivetendő, eddig azonban mindig a teljes 22 millió, sőt ennél több hajtatott be, daczára annak, hogy az 1889. évi konverzió után a kamat és törlesztési hányad címén a szükséglet tetemesen apadt.

Az adókulcsnak 5·5%-os leszállítása tehát tulajdonképpen egy eddig jogosulatlanul szedett járulék beszüntetése, nem a földbirtoknak nyújtott kedvezmény.

Felette aggályos, hogy a törvényjavaslat átmeneti intézkedéseinek szövege (29., 30. §.) szerint nincsen kizárva, hogy a művelési ágakban beállott változások és a kataszternek az ország tulnyomó részén történt kiigazítása után is az eddigi 25·5%-os adókulcs marad éveken át alkalmazásban, mert a 30. §. szerint a 20%-os új adókulcs csakis a kiigazítási munkálatok *teljes* befejezte után lép érvénybe.

Igen kérdéses az is, hogy a kataszter kiigazítása mily értelmezésben fog részesülni, mert ha a *tényleges* tiszta-jövedelem fog 20%-os adónak alávetetni, ez a földbirtok aránytalan nagy megterhelését jelenti, amely a jövedelem-adóval és a többi adónemekkel kapcsolatosan teljesen elviselhetetlenné válhatik. Ez is ahhoz a követelményhez

vezet, hogy a földadó a jövőben is kontingentáltassék, felső határa megszabassék.

A jövedelemadó kérdéseivel Kaán Károly foglalkozott bővebben az Erdészeti Lapok m. é. 24. füzetében. A törvényjavaslat szövegét azonban egy pontjában tévesen magyarázta, de ez nem esik rovására, mert az illető szövegrész egyszerűen minden magyarázatot megenged.

A 16. §-nak utolsó bekezdését*) értem, amely erdészeti szakkörökben úgy magyaráztatott, hogy az erdő egész fakészletének eladásánál nem a tiszta jövedelem, hanem a nyers bevétel esik jövedelemadó alá. A pénzügyminiszteriumban beszerezett információ szerint az a szövegrész nem óhajt egyéb lenni, mint figyelmeztetés az adóhivatalok részére, hogy a fa eladásából származó tiszta jövedelem is jövedelemadó alá esik. Nem szorul bizonyításra, hogy ez a magyarázat nem kielégítő, de a szöveggel nem is egyeztethető össze. S vajjon akkor a mezőgazdaságnál nem szükséges-e figyelmeztetni az adóhivatalokat, hogy nem csupán a bab és borsó után, hanem a buza, árpa, rozs után befolyó tiszta jövedelem is adóköteles.

Kétségtelenül helyes tehát Kaán végkövetkeztetése, hogy ez a szakasz új szövegezést igényel. Részünkről érthetetlen, hogy adóügyekben jártas erdészeti szakembert miért nem hallgattak meg erre vonatkozólag s hogy a földmivelésügyi miniszteriumban hogyan maradhatott megjegyzés nélkül ez a szakszerű kritikát valósággal kihívó szövegezés.

Kaán foglalkozik azokkal a kedvezményekkel is, amelyekben a rendszeres gazdaságok részesítendőek volnának. Álláspontja helyes, de meg kell jegyezni, hogy a községi pótadónál élvezett eddigi engedmény elvesztéseért az általa

*) „Az erdő fájának eladása esetén a vételár teljes összegében adóalapul veendő.”

ajánlott kedvezményeket, amelyek inkább a kisebb erdőbirtokok javára esnének, elegendőknek nem tartom, mert mihelyt az erdő évi jövedelme a 200.000 K-t meghaladja, az erdőjövedelem *különválasztott* megadóztatása kedvezményt nem biztosít, önmagában is a legnagyobb (5 $\frac{1}{2}$ %) jövedelemadó alá esvén.

Nem tartom megoldottnak és kellően körülhatároltnak a szünetelő üzemnél, rendszeres erdőgazdálkodásnál és az erdőpusztításnál alkalmazandó adózási elveket sem. Erre nézve is a közvélemény mielőbbi megnyilatkozása felette kívánatos és arra hivatott, hogy az adóreform tárgyalására kiküldött bizottságnak támpontokat nyújtson.

A nehéz és szövevényes kérdés helyes mederbe csak akkor fog jutni, ha az érdekeltek összefogva, minden rendelkezésre álló módon megvédik álláspontjukat. Erre némi impulzust adni volt célja jelen soraimnak, amelyekkel a fennforgó kérdés tárgyalásához egyes adalékokkal hozzájárulni, nem pedig azt kimeríteni óhajtottam.

A gyufagyártás.

Irtá: *H. Gabnay Ferencz.*

A gyufagyárok faanyaga czimen az „Erdészeti Lapok“ m. é. 755—757. lapjaikon megismertetik a kereskedelemügyi miniszternek egy leiratát, melynek rövid foglalatja az, hogy az említett célra keresett magas vidéki fenyőfélék, nemkülönben a folyammenti nyár- és fűzerdők faanyaga az árverések alól a kincstár érzékeny megkárosítása nélkül ki nem vehető s az évi rendes vágásokból a jövőben is csupán az esetleges kisebb mennyiségű és gyengébb választéku fölöslegeket bocsáthatná a földmívelésügyi miniszter ur a gyufagyárosok rendelkezésére. Ezután a közephegységi erdőkben elszórtan előforduló s kiszedetni szokott nyár- és fűziákra, a gőzfűrészeknél keletkező fenyő hulladékfa és a vágá-

sokban a fűrészrönkök kitermelése után visszamaradó törzsrészek felhasználására hívja fel a gyárosok figyelmét, kijelentvén azt is, hogy az elszórtan található nyárfaegyedek kitermelése, kiszállítása a gyufagyárosok által eszközrendő, a kincstári erdészeti személyzet más irányu elfoglaltsága miatt.

Ez a közlemény azt az eszmét érlette meg bennem, hogy miután a fafeldolgozó iparvállalatoknak csak úgy, mint az erdészeti szakembereknek, egyaránt érdekükben van egymást megismerni, a gyufagyártást közelebbről fogom tanulmányozni s szaktársaimmal megismertetni.

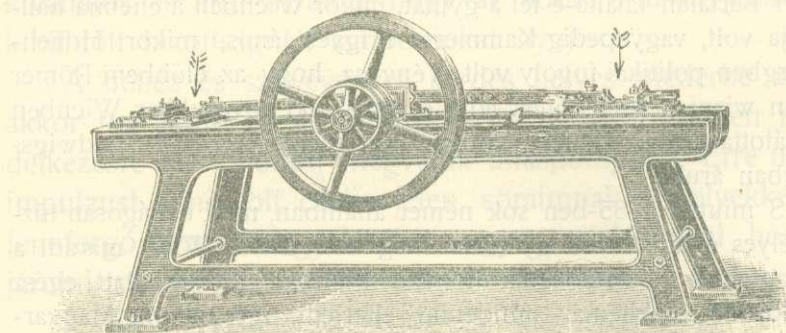
A gyufa eredete mindössze az 1832—1833. évekre vezethető vissza s ennek dacára még sem tudni biztosan, hogy a magyar Irinyi Bertalan találta-e fel a gyufát, mikor Wienben a chemia hallgatója volt, vagy pedig Kammerer Frigyes János, mikor Hohenaspergben politikai fogoly volt. Tény az, hogy az előbbeni Rómer István wieni kereskedőnek adta el titkát, aki ugyanakkor Wienben bocsátotta áruba gyufáit, amikor Kammerer az övét Ludwigsburgban árulta.

S miután 1835-ben sok német államban, mint tulságosan tűzveszélyes eljárás, azok gyártása meg lett tiltva, Wien maradt a gyufagyártás középpontja, ahonnan azonban 20 év alatt egész Európában csakhamar mindenütt elterjedt, így nálunk Magyarországon 1854—1856. években Sopron megyében 2, Pozsony megyében 7, Brassó megyében 1 és Szebenben 2 gyár létesült. Amint látjuk, mindenütt csak német ajkuak lakta vidéken. (L. Dr. Teleky Lajos: „Die Phosphornekrose“ Wien, 1907.)

Meg kell emlitenem, hogy már 1819-ben, tehát jóval a foszfor-gyufák feltalálása előtt találta fel Weihöfer Wienben a fahuzalgyalut a mártogatni való gyujtók részére. Ez a gyalu a rendes gyalu egyenes élű vágókése helyén éles élű apró aczélszikarókat tartalmazott és simára gyalult, göcsstelen, friss nedves puha fából egyszerre 3—4 ép fahuzalt szelt le. A m. kir. Mezőgazdasági Muzeum erdészeti osztályában látható, pálmatorzshoz hasonlóan csoportosított két fahuzalszomó ilyen gyaluval készült. Az egyik szálainak keresztmetszete kör, a másiké csipkézett ellipszis, az ugynevezett ripszalak, magyarul recézett vagy reczés gyufa. Mindkettő azért nevezetes, mert 4 méter hosszúságban készültek szálai, amihez azonban

nemcsak 4 méternyi hosszban göcstelen luczfenyő rönkö, hanem gyakorlott ügyes kéz is kellett, mert a vékony szálak könnyen szakadnak.

A fahuzalgyalu daczára azonban az első gyufákat szabad kézzel hasogatták gyufaszálhosszúságra fűrészelt rönkökből; később visszatértek a fahuzalgyalura, amelyet azonban a 70-es évek felé már gépbe helyeztek, amely inkább kilöki, kisajtolja, mintsem hogy gyalulja a gyufaszálakat. A *gömbölyű gyufaszálak* tehát mai nap úgy készülnek, hogy a tűzifa hasábokhoz hasonló fadarabokat körfűrészszel olyan korongokra fűrészelik, amelyek hossza gyufaszálnyi, 48—50 mm. Ezeket azután a 2. sz. ábrán nyíllal jelölt irányban a gépbe helyezik, amely nagy gyorsasággal hasítja ki

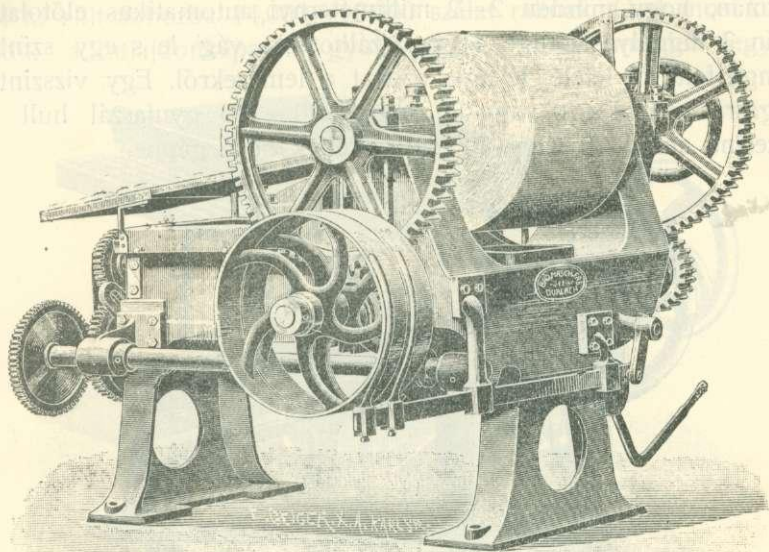
2. kép. Gyufagyalu.

belőlük a gyufákat; az ilyen kettős gyalugép 10 munkaóra alatt körülbelül 5 millió gyufaszálát készít.

Erre a célra minden puhafa jó, különösen a luczfenyőé, de csak száraz és lehetőleg teljesen göcstelen állapotban. A rönk legalább is 1 méter hosszú, átmérője pedig legkevesebb 20 cm legyen azért, mert másképpen a kellő számú korong nem fűrészeltető le egy-egy ilyen rönkből, másrészt pedig kisebb átmérőjű korong meg sem igen fogható, hiszen ilyen méretek mellett is minden hasábból 30 cm hosszú rönkö, mint kezelhetetlen, hulladékba kerül azonfelül minden egyes korongból is 6—8 cm széles darab eszik vagyis annyi, amennyit a kéz megfog, mikor a gépbe tolja. Mind-ezen hulladékokkal a hajtóerőt szolgáltatató gőzgépek kazánjait

fűtik s így igen csekély szénszámla mellett dolgoznak ugyan, de mindamellett drága fűtőanyaggal.

Ellenben a négyzetes keresztmetszetű, az úgynevezett svédgyufa egészen másképpen készül. Ehhez csak nedves, friss fát lehet felhasználni, elsősorban nyárfát s csak szükségből fűzfát. Hársfát s legujabban bükkfát csakis a hozzá való skatulyákra használnak,

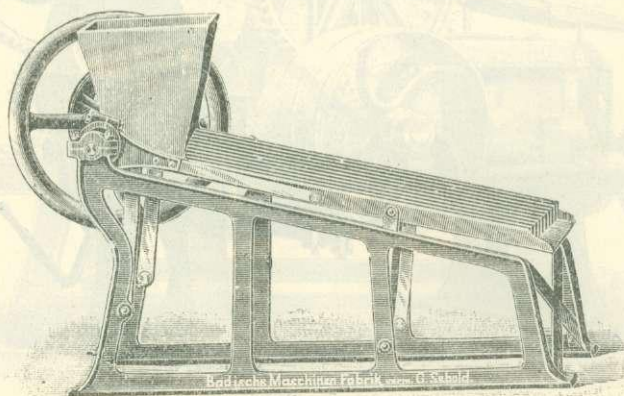
3. kép. Fahántó gép.

ellenben a nyárfa a gyufákra és a skatulyákra egyaránt igen alkalmas.

A nyárfarönkök 2—4 m hosszúak, vastagságuk kéreggel együtt 25 cm-től felfelé terjed. Legkedveltebb a kéregben lévő téli döntésű anyag, melyetszíntesen járó fűrészpengével, u. n. bütöző fűrészszel olyan rövid darabokra metszenek, milyeneket a következő gép megkövetel, rendszeren 45—50 cm között váltakozó darabokra. Ezeket, miután a kérget eltávolították, a hántó géphez viszik (3. kép), amelybe a hossz tengely irányában lehetőleg centrálisan beillesztik. Ez a gép a rövid rönköket esztergapad módjára gyorsan forgatja s kiálló éles kése a nyers faanyagot lehámossa olyan szalagokban, amelyek vastagsága 2—2,2 mm, vagyis egy gyufaszál vastag-

sága, szélességük pedig 200 mm., vagyis 4 gyufaszál egyenkénti 50 mm.-nyi hosszának felel meg, egy rönkőből egymás mellett tehát két ilyen szalag is kerül. A szalagokat rendszerint csak 3 méter hosszúságban állítják elő a kezelés könnyebbége miatt. 70—80 darab ilyen szalagot azután a gyufaszálvágó gépbe raknak.

Ez perczenként 50,000 szál gyufát vág le a lemezekből olyformán, hogy minden 2—2 milliméternyi automatikus előtolás után 3 függélyes penge 4 gyufaszálhosszat vág le s egy szintes penge felülről lefelé levágja azokat a lemezekről. Egy vízszintes vágásra tehát 4×70 vagy 80, tehát 280—320 gyufaszál hull le, aszerint, amint 70 vagy 80 lemezt tettek be a gépbe.

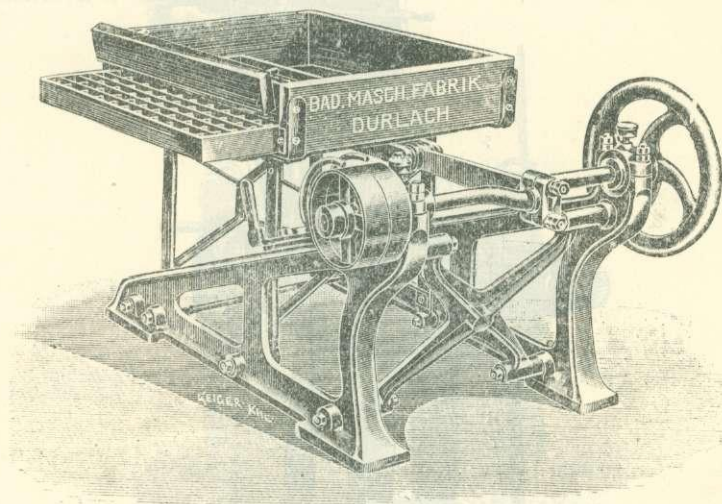
4. kép. Gyufaszáلتisztító.

A friss fából készült gyufák vagy színesítettnek vagy fehérén maradnak, de mindenesetre a 70° C meleg szárítóba kerülnek, ahol 2—3 óra alatt teljesen kiszáradnak. Amikor onnan kikerülnek, rendszeren még nagyon szálkásak, amiért a gyufasimitó dobba teszik, amelyben $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ óráig forgatják, miáltal egymáshoz dörzsölődnek s simává válnak.

Innen a gyufaszáلتisztítóba kerülnek a szálak (4. kép). Ez buzarostáéhoz hasonlít, amennyiben a tölcserből rácsra hullanak a szálak, amelynek hosszanti lécei a gyufaszál hosszánál közelebb vannak egymáshoz, az alatt fekvő keresztlécek távolsága pedig a gyufaszál hosszának felénél kisebb, úgy hogy a rendesnél rövidebb szálak a gép folytonos rázása folytán alul kiesnek.

Erre a rendezőgépbe (5. kép) kerülnek a most már egyenletes szálak. Ez a gép számos olyan rekesztéket tartalmaz, melyek hossza gyufaszálnyi, szélessége azonban félannyi. A gép folytonos vízszintes rázása folytán addig ugrálnak a feltöltött szálak, míg a rekeszekben egymáshoz párhuzamosan nem rendeződnek.

A párhuzamosan rendezett gyufából egy-egy fából vagy hádóból készült dobozba 14,000—18,000 szálát raknak. Csak most kezdődik a tulajdonképpeni gyufagyártás. Hogy minden egyes

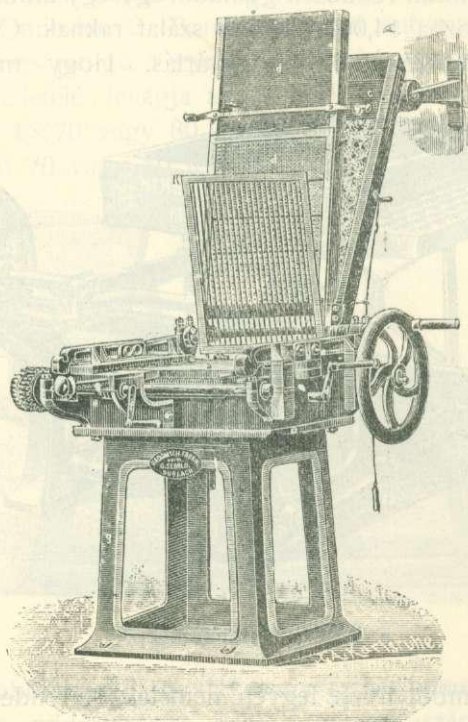
5. kép. Gyufarendezőgép.

szálnak szép gömbölyű feje legyen, nem lehet a rendezett gyufákat úgy, amint egymáson fekszenek, a gyulékony anyagba bele-mártani, hanem bizonyos távolságot kell az egyes szálak között létesíteni s ezt a Sebold-féle berakógéppel (6. kép) érik el. A párvonalas gyufákat szitához szorítják, melynek lyukain keresztül a gyufák a 7-ik ábrán külön látható berakókeretbe kerülnek s s ott össze lesznek szorítva. A visszamaradó gyufaszálak ismét a szita likacsainak lesznek szorítva stb.

A berakókeretben levő szálak kiálló végei előbb olyan anyagba mártatnak, amely a később rákerülő gyulékony anyag gyújtóhatását a nehezebben gyulladó fával közvetíti s ez az anyag a kén és a parafin.

Kénoldatba csakis a gömbölyű gyufák mártatnak s ezekből lesznek az olcsóbb kénesek, lévén 1 q kén ára 15 K. 1 q parafin ára 70 K.

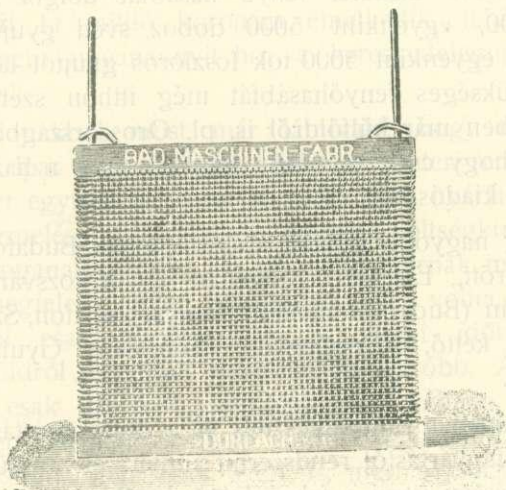
A négyszögű gyufaszálak nálunk csakis parafinba mártatnak, néhol a gömbölyű, de különösen a recézett gyufaszálakat is para-

6. kép. Sebold-féle berakógép.

finba mártják, de itt tűnik ki azután a friss nyárfából készülő négyszögű és a száraz fenyőfából készülő gömbölyű vagy recézett szálak közötti különbség. Az első likacsos lévén, a hig parafinnal egészen átitatódik, úgy hogy az meg sem látszik rajta s az egész szál egyenletesen végig ég, míg a második a parafint fel nem veszi, részint azért, mert a sajtolás által megkeményedik, részint azért, mert a fenyőfa egyáltalában nem olyan egyenletes fa, mint a nyárfa, hanem a parafin csak úgy ragad

rá, mint akár a kén. A parafint gőzzel oldják. A gömbölyű és recézett szálakat azután tekintet nélkül arra, hogy kéneseke-e vagy parafinosak-e, mind sárga foszforkeverékbe mártják, holott a négyszögű gyufákat chlorkálikeverékbe, úgy hogy előbbeniek minden dörzsfelületen, utóbbiak pedig csakis a skatulájuk dörzslapján gyulladnak meg, mert ez a lap tartalmazza a vörös foszforkeveréket vékony rétegben. Ezek a skatulyák is friss nyárfából készülnek, bár a hárs-, fűz-, sőt ujabban a friss bükkfát is felhasználják erre a célra. A skatulya a külső dobozból és a belső fiókrészből áll. A hántógép

7. kép. Berakókeret.

1 mm-nél vékonyabb lapokat hánt le, amelyek szélessége a doboz hosszának többszöröse, 3, 4 vagy 5-szöröse. Ez a hántógép mindjárt be is karcolja a lapot vagy lemezt, ahol a gyufadobozkészítő gép azt behajlítja s papírral megragasztja. Természetes azonban, hogy ezen gépbe a falapok, lemezek vagy szalagok még frissen, nedvesen s a doboz hosszának megfelelő szélességre vágva kerülnek s hogy külön gép van a külső dobozokhoz s megint külön a belső fiókokhoz. Ezen gépek 10 munkaóra alatt 35—50,000 drb. dobozt készítenek. A kész skatulyák a szárítóba kerülnek, ahol egy fél óra alatt megszáradnak. A dobozokra csak ezután kerül a címke, ami szintén géppel történik.

A sárga foszforos vagy klórsavas fejjel ellátott gyufák a berakókerettel együtt kerülnek a szárító helyiségbe, amelynek megengedett legmagasabb hőfoka 35° C. A keretből való kiszedés és skatulyákba rakás vagy géppel vagy kézzel s mondhatom, villámgyorsasággal történik, mert nem napszámban, hanem darabszámban fizetik ezt a munkát.

Ügyesebb munkásnők 6000—7000 dobozt bírnak naponta kézzel tölteni. Egy nagyobb, főleg svéd gyufát gyártó gyufagyár 300 vaggon, egyenként 12 tömörköbméterrel számítva, tehát $3600 m^3$ nyárfát és 3000 ürméter fenyő hasábfát dolgoz fel évenként s ebből 15,000, egyenként 5000 doboz svéd gyújtót tartalmazó ládat s 3600, egyenként 5000 tok foszforos gyújtót tartalmazó ládat készít. A szükséges fenyőhasábfát még itthon szerzik be, de a nyárfát részben már külföldről is, pl. Oroszországból hozzák s azt állítják, hogy csak kevéssel drágább mint a hazai, minősége pedig jobb, kiadósabb.

Jelenleg nagyobb gyufagyáraink vannak Budafokon, Temesvároton, Győrön, Eszéken, Szegeden és Kolozsváron, kisebbek Erzsébetfalván (Budapest mellett), Nagyszombaton, Szombathelyen, Nagybittsén kettő, Rózsahelyen, Szolnokon, Gyulán, Baján és Félégyházán.

Utóbbiaknál a fahuzalkészítés és a dobozgyártás a tulajdonképpen gyufagyártástól rendszerint annyira el van különítve, hogy több gyár készen veszi a fahuzalokat és dobozokat.

Mondhatni, hogy hazánkban a gyufagyártás immár virágjában áll, mert míg 1897-ben a behozatal 19,959 métermázsá volt, ez 1905-ben már csak 16,314 métermázsát tett ki, viszont a kivitel ezen években 11,018 métermázsáról 25,525 métermázsára emelkedett. Összes gyáraink jelenleg évi 12—15,000 m^3 friss nyárfát és 50—60,000 $ü.m.$ száraz fenyőfát használnak fel s ebből 24 ezer millió szál négyszögű gyufát 4 millió korona értékben és 90,000 millió szál gömbölyű s recézett gyufát 6 millió korona értékben gyártanak. Egy biztonsági vagy ugynevezett svéd gyufadoboz átlag 60 szálat, egy kénes gyufatok átlag 200 szálat tartalmaz, így tehát a fent kitett mennyiség 400 millió doboz svéd és 450 millió tok kénes gyufának felel meg. Egy-egy ládába 10,000

doboz, illetőleg tok svéd, illetőleg kénes gyufát csomagolnak. Előbbeni ládájának súlya 180 *kg.*, utóbbié 380 *kg.*, a hazai gyártás tehát súlyban kifejezve 72,000 métermázsa svéd és 163,000 métermázsa kénes gyufa, mindössze 235,000 métermázsa. Ha a kormány a sárga foszfort tartalmazó gyufák gyártását betiltaná, mint az már más nyugati államokban megtörtént, legutóbb Németországban, a hazai gyufagyárak még a belföldi fogyasztást sem volnának képesek kielégíteni, mert csak a nagyobb gyárak vannak svédgyufára berendezve.

A közölt 10 millió korona csak a nagybani érték, amely a részleteladásnál 17 millió koronára emelkedik, tehát a gyufafűrésztés majdnem ugyanannyit hoz a kereskedelemnek is, mint a gyári iparnak.

Az előadottakból most már látnivaló, hogy ez az immár jelentős gyári ipar a bevezetésül közölt miniszteri rendelettel nem érheti be, mert egyrészt az elszórtan előforduló nyárfaegyedek felkeresése, kitermelése s a vasúthoz szállítása költségkiméléssel csak úgy volna fogatosítható, ha az illető gyárnak minden egyes községben megfelelő fuvar és munkaereje volna, mert amíg saját emberei csak tájékozódnak is, annyi időt veszítenek, hogy a külföldről importált nyárfaanyag olcsóbb. A kitermelést tehát mégis csak az erdőgondnokságokra kellene bízni, még pedig az éppen mostanában olyan sűrűn hangoztatott áterdölésekkel kapcsolatosan, már csak azért is, mert a kincstári üzemnél célba vett házilagos kezeléssel össze sem férhet, hogy valamely idegen vállalat alkalmazottjai bocsáttassanak be az erdőbe. Másrészt pedig a vágások és fűrészek hulladékfája a meg nem felelő méretek miatt nem dolgozható fel, a gyárak tehát 1 méter hosszú hasábos fenyőfával volnának ellátandók, lágy tűzifával, amilyent mai nap is égetnek olyan vidékeken, ahol ez az épületi fa kitermelése után fennmarad s egyik-másik okból zsindeyekre sem dolgoztatik fel.

A kincstári erdőkre vonatkozó üzemtervek, üzemnyilvántartási könyvek és üzemátvizsgálási munkálatok alakjának egyszerűsítéséről.

Irta: Muzsnay Géza.

(Folytatás.)

B) Üzemnyilvántartás.

Az üzemnyilvántartás (az utasítás szerint: erdőgazdasági nyilvántartás) mint eddig, úgy a jövőben is 9 táblázatból fog állani, ezek közül azonban a fő-, előhasználatok, felújítások nyilvántartása évfolyamok szerint és a mellékhasználatok nyilvántartása úgy vannak berendezve, hogy nélkülözhetővé teszik az eddigi üzemátvizsgálási kimutatásokat. Vegyük sorra ezeket is.

1. *A nyilvántartási jegyzőkönyv* (új IX. minta) azonos a régi XV. mintával.

2. *A területek nyilvántartása* (új X. minta) csak annyiban különbözik a régi XVI. mintától, hogy benne úgy a területszaporodás, mint a területapadás egy lapon mutatható ki s hogy az erdőterületnek erdősült és tisztás területek szerinti részletezése mellőzhetik.

3. *Főhasználatok nyilvántartása erdőrésztetek szerint* (új XI. minta). A régi XVII. mintának az átszámított területekre, a ki nem használható fatömegre és termelési apadéokra vonatkozó rovatai itt hiányzanak. Viszont van benne egy új rovat a „vágás egész területe“ címmel, amely rovat a nem tarvágás mellett kezelt erdőkre való tekintetből vétetett fel. Ezenkívül a fatömeg kimutatására szolgáló rovatok is célszerűbben vannak benne csoportosítva, mint a régi mintában voltak.

Az utasítás itt intézkedik arra nézve is, hogy kétes esetekben mely évet tekintsük a kihasználás évének s hogy fokozatos felújító vágásmódnál s illetve a fanemre nézve vegyes faállományok fanemenkénti kihasználása esetén a hozamba beszámítandó területet ne a — legalább a ma szokásos becslési eljárás mellett — bizonytalan alapot nyújtó fatömeg, hanem a kihasznált és az állva maradt fák által elfoglalt területrészek egymáshoz való aránya szerint állapítsuk meg.

4. *Főhasználatok nyilvántartása évfolyamok szerint* (egyszersmind a főhasználatok eredményének részletes kimutatása az üzem-

átvizsgálás alkalmával). Ez a XII. sz. új minta, amint a zárjelbe foglalt címéből is kitűnik, helyettesíteni van hivatva a főhasználatokra vonatkozó eddigi üzemátvizsgálási kimutatást is és hogy ennek a célnak is megfelelően, a régi XVIII. számú mintától teljesen eltérő beosztással bír. Az előírás számára nyitott rovatokba a főhasználatra előírt összes erdőrészletek bejegyeztetnek területükkel és fatömegükkel együtt, míg a foganatosításra vonatkozó adatok számára a félfordulószak 10 évének megfelelőleg 10 külön rovat áll rendelkezésre. Ezekben a rovatokban a kihasznált fatömegeket helyszűke miatt nem részletezzük hanem és választékok szerint, ez a részletezés azonban a 10 év leteltével megtalálható lesz az utolsó főrovatban, amely az erdőrészletek szerinti nyilvántartás alapján töltendő ki.

Ugy ebben, valamint a hasonló berendezésű új XIV., XV., XVII. sz. mintákban esetleg minden vágássorozat végén néhány sor üresen hagyható azért, hogy oda az elő nem írt, de foganatosított használatok, illetve felújítások időközben bevezethetők legyenek s ne kelljen ezeket külön tárgyalni és összesítés alakjában összevonni az előírtakkal.

Az évente foganatosított főhasználatoknak az előírással való összehasonlíthatása és az egyes években kihasználható hozamba beszámítandó területeknek megállapítása céljából a területekről vágássorozatonként és üzemosztályonként évente mérleg készítendő akként, hogy a vágássorozat s illetve az üzemosztály végén a foganatosításra vonatkozó adatok összegezése után beírjuk az illető évnek megfelelő rovatba az üzemterv szerint „évente kihasználható“ területet, alája a „mult évi megtakarítást“ (több használatot), ez alá az ennek figyelembe vételével az illető évben kihasználható területet, ez alá megint azt a területet, amely az illető évben „tényleg kihasználtatott“ s végül legalól: „tehát { több jelzéssel a kevesebb“ több használatot illetve a megtakarítást.

Az évfolyamok szerinti nyilvántartásnak ez az eddig inkább csak a kisebb erdőbirtokoknál alkalmazott új alakja, ha tisztán csak az erdőfelügyeleti szempontokat tartanók szem előtt, pótolhatná egyúttal az erdőrészletek szerinti nyilvántartást is; a kezelési érdekei azonban megkívánják ennek a részletesebb adatokat tartalmazó nyilvántartásnak a vezetését is, mert máskülönben a

kihasznált fatömegeket választékok szerint s a tőárban befolyt pénzüsszegeket az üzemnyilvántartástól elkülönítve, másutt kellene nyilvántartani.

5. *Előhasználatok nyilvántartása erdőrészeletek szerint* (új XIII. minta). Eltekintve a kihasznált fatömegek kimutatására szolgáló rovatoknak a főhasználatok erdőrészeletenkénti nyilvántartásához hasonló, célszerűbb csoportosításától, megegyezik a régi XIX. táblázattal.

6. *Az új XIV. sz. minta: Előhasználatok nyilvántartása évfolyamok szerint* (egyszersmind az előhasználatok eredményeinek részletes kimutatása az üzem átvizsgálás alkalmával) lényegében az új XII. sz. mintához hasonló beosztással bír s ugyanazok állanak erre nézve egyebekben is, amit a XII. sz. mintára vonatkozólag fentebb mondtunk, azzal a különbséggel, hogy mérleg csak az üzemosztály végén készítettik.

*

Hogy az üzemnyilvántartási könyvbe az akár fő-, akár előhasználat útján kihasznált összes fatömegek tényleg bevezetessenek, az utasítás bizonyos kapcsolatot létesít a termelt fáról vezetendő anyagszámadások és az üzemnyilvántartási könyv között azáltal, hogy egy olyan u. n. *nyilvántartási segédnaplónak* az erdőgondnokság által leendő pontos vezetését rendeli el, amelyben az anyagnaplóban az értékesítés sorrendje szerint tárgyalt fatömegek erdőrészeletenként csoportosíttatnak abból a célból, hogy onnan azután az üzemnyilvántartási könyvbe vezetessenek át. Minthogy az erdőgondnok az anyagnaplóban s illetve az ennek mellékletét képező, a bárcázás útján értékesített fáról vezetendő „elárusítási lajstrom”-ban, az erdőből kihasznált fát az utolsó köbméterig, anyagi felelősség mellett kimutatni köteles, a két naplónak egymással való gondos összehasonlítása révén, amit teljesíteni az erdőrendezőség feladata lesz, könnyen meg lehet győződni arról, vajjon az üzemnyilvántartási könyvből a kihasznált fatömeg egy-része nem maradt-e ki.

Ilyen segédnaplót vezetnek már több mint 10 év óta a zsarnóczi m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó összes erdőgondnokságok s annak célszerű volta ott már bebizonyult.

7. *Az új XV. minta: Mellékhasználatok nyilvántartása* (egyszersmind a mellékhasználatok részletes kimutatása az üzemátvizsgálás alkalmával). Alakja teljesen eltérő a régi XXI. mintáétól s lényegében megegyezik a fő- és előhasználatok évfolyamok szerinti nyilvántartásaival. A módosítás itt főképpen azért vált szükségessé, hogy a mellékhasználatokról eddig készíteni szokott üzemátvizsgálási kimutatást a jövőben teljesen mellőzni lehessen.

Az elő nem irt mellékhasználatokat az előirtaktól könnyebben való megkülönböztethetés kedvéért célszerű ebbe a nyilvántartásba piros tintával jegyezni be.

8. *Az új XVI. minta: Felújítások nyilvántartása erdőrészek szerint.* A régi XXII. mintától lényegében azáltal különbözik, hogy a foganatosított felújítások (erdősítések) területének kimutatására szolgáló eddigi egy rovat benne több rovatra osztatott fel.

Hogy ugyanis a felújításokról a mérleget az ennek a nyilvántartásnak alapján összeállítandó évfolyamok szerinti nyilvántartásban az egyes évek, valamint a félfordulószak végén helyesen állapíthassuk meg s nevezetesen számot tudjunk adni, még pedig könnyen áttekinthető alakban arról, hogy tulajdonképpen mennyivel erdősitettünk többet avagy kevesebbet, mint amennyi kötelességünk volt, már itt meg kell különböztetnünk egymástól:

a) Az olyan területeket, amelyek az üzemtervben mesterséges felújításra (erdősítésre) voltak előírva s tényleg így is ujítottak fel, illetve erdősítették be.

b) A tényleg természetes uton felujult olyan területeket, amelyek az üzemterv értelmében is természetes uton voltak felujítandók.

c) A tényleg természetes uton felujult olyan területeket, illetve területrészeket, amelyek az üzemtervben mesterséges felújításra (erdősítésre) voltak előírva.

d) Azokat az „*időközben szükségessé vált*” erdősítéseket, amelyek az üzemtervben a szó szoros értelmében „előírva” nem voltak ugyan, de az üzemterv *értelmében* mégis teljesítendőek voltak. A részletes felújítási tervben t. i. az évente erősítendő területek meghatározásánál rendszerint ezt a kifejezést szoktuk használni: „*az időközben felmerülő pótlásokon és ismétléseken kívül* évente erősítendő k. hold”; következésképp az időközben felmerülő pótlások és egyéb erdősitések foganatosítása is kötelező a szám-

szerint előírt erdősítések mellett. Ilyen „időközben felmerült“ erdősítéseknek tekintendők nézetem szerint: a fiatalosokban vagy vágásterületeken az előírásan felül esetleg szükségesnek talált több mesterséges erdősítés, beleértve ebbe a természetes felujtás elmaradása folytán szükségessé vált mesterséges felujtást is; az olyan fiatalosok kiegészítése, amelyekben a pótlás az üzemrendezés (üzemátvizsgálás) alkalmával nem találtatott szükségesnek és ebből az okból vagy talán tévedésből nem iratott elő, időközben azonban szükségesnek mutatkozott; ide számítom továbbá — bár tulajdonképpen nem „pótlás“ — az időközben üzemtervtől eltérőleg kihasznált s ennek következtében igen természetesen felujtandóvá is vált vágásterületek felujtását is. Hogy rendszeres gazdálkodásnál mindezek az erdősítések éppugy foganatosítandók, mint a szó szoros értelmében „előírt“ erdősítések, az kétséget nem szenved.

e) Az üzemterv szerint a jelen félfordulószakban „*még nem esedékes*“ azokat az erdősítéseket, amelyeket teljesíteni nem lett volna kötelességünk, amelyeknek teljesítése tehát az előírással szemben valóban többletnek tekintendő. Ezek közé csak azok az erdősítések számitandók, amelyek az üzemterv szerint a következő félfordulószakban, illetőleg valamelyik későbbi fordulószakban lettek volna foganatosítandók, így pl. a kivételesen előfordulható olyan fiatalosok pótlása, amelyek az üzemterv értelmében csak a következő félfordulószakban lettek volna pótlandók; az olyan tisztások beerdősítése, amelyek szintén csak a következő félfordulószakban avagy csak a körülöttük lévő faállományok kihasználása alkalmával, valamelyik későbbi fordulószakban lettek volna beerdősítendők; a beerdősíteni egyáltalában nem tervezett, eddig egyéb művelési ághoz tartozott területek beerdősítése.

f) Végül az „*ismétléseket*“, értvén ezek alatt a *jelen féldordulószakban teljesített, de nem sikerült* erdősítések, illetve felujtások megismétlését.

Ezeket a megkülönböztetéseket meg kell tennünk, ha az évfolyamok szerinti nyilvántartásban a felujtások (erdősítések) mérlegét helyesen akarjuk összeállítani; mert pl. az előírt mesterséges erdősítésekkel (a) szemben *lerovásnak nem vehetjük* a mérlegben sem az időközben szükségessé vált erdősítéseket (d), sem az *ismétléseket* (f), sőt a nem esedékes, de foganatosított erdősítéseket sem

(e) s viszont lerovásnak tekinthetjük a mesterséges felujításra előírt, de tényleg természetes uton felujult területeket (c), amelyeket éppen ezért legalább a félfordulószak folyamán meg kell különböztetnünk a természetes uton való felujításra előírt s tényleg így is felujult területektől (b). És tovább menve, nem célszerű összefoglalnunk az időközben szükségessé vált erdősítéseket (d) a nem esedékesekkel (e), mert míg azoknak a foganatosítása kötelező volt, ezek az előíráson felül teljesített több erdősítésnek tekintendők s mutatandók ki a félfordulószak végén; és nem foglalhatjuk össze végül ezek egyikét sem az ismétlésekkel, mert ha ezt tennők, nem tudnók kimutatni a tényleg foganatosított összes mesterséges erdősítéseket, amelyeknek területét az a), d) és e) alatti erdősítések területeinek az összege adja.

Első pillanatra talán egy kissé körülményesnek látszik ez a részletezés, de a fogalmaknak ez a megkülönböztetése szakemberre nézve, egy kis gondolkodás után nem járhat különös nehézséggel.

Eddig az erdősítéseknek ez a részletezése nem történt ilyen határozott alakban s mivel a felujítások nyilvántartásában az erdősített területek kimutatására csak egyetlen rovat szolgált, a megkülönböztetést minden esetben csak külön feljegyzéssel tehattük szembetűnővé. Es hogy a zavarokat lehetőleg elkerüljük, a félfordulószak végén a felujításoknak erdőrészletek szerinti nyilvántartásában minden erdőrészletnél mérleget készítettünk s a szükséghez képest helyesbítettük az előírást úgy itt, mint a felujításokról készült készült üzemátvizsgálási kimutatásban. Akinek alkalmá volt a régi rendszernek megfelelőleg valamely nagyobb erdőbirtokról a nyilvántartást lezárni és az üzemátvizsgálási kimutatásokat összeállítani, különösen pedig akinek alkalmá volt több ilyen nyilvántartási kimutatást részletesen megvizsgálni, bizonyára tudni fogja, hogy még a legnagyobb figyelem mellett is alig volt elkerülhető, hogy néhány hiba be ne csuszszék azokba s hogy sok esetben amellet, hogy nagyon körülményes volt, rendkívül nehéz is volt pontosan megállapítani, mennyivel több avagy kevesebb erdősítés történt tulajdonképpen az előírtnál a letelt félfordulószak alatt.

Ezekon a bajokon segíteni volna hivatva a felujítások erdő-részletek szerinti nyilvántartásának új módosított alakja, amelynél

csak a területek bevezetése alkalmával kell tisztába jönnünk az erdősítés (felujítás) természetével s ekkép azzal is, hogy az egyes területek mely rovatba tartoznak és ha itt nem követünk el hibát, — amit tényleg könnyen elkerülhetünk, ha a fenti *a—f.* pontok alatt foglaltakat szem előtt tartjuk, — a további eljárás s nevezetesen az üzemátvizsgálási kimutatást is helyettesítő évfolyamok szerinti nyilvántartásnak s ebben a 10 évről szóló mérlegnek az összeállítása nagyon egyszerű, ugyyszólván gépies munka.

Uj alakjában ez a nyilvántartás a foganatosított erdősítések területének kitüntetésére a következő öt rovatból bir:

α) A „természetes uton felujult“ cz. rovatba a *félfordulósza-
k folyamán* csak a fenti *c.*, pont alatt jelzett (mesterséges erdősítésre előírt, de tényleg természetes uton felujult) területek jegyeztetnek be azért, hogy az ennek a nyilvántartásnak a nyomán összeállítandó évfolyamok szerinti nyilvántartásban az egyes évek végén a mesterséges erdősítések mérlege helyes legyen, míg a félfordulósza-
k utolsó évére — az utasítás szerint — a fenti *b)* pont alatt jelzett (természetes felujításra előírt és tényleg természetes uton felujult) területek is bevezetendők abból a czélból, hogy az évfolyamok szerinti nyilvántartásnak a 10 évi adatok összegezésére szolgáló utolsó rovatcsoportjában ezek is szerepeljenek. Ha azonban azt akarjuk, hogy évfolyamok szerinti nyilvántartásban a félfordulósza-
k egyes éveinek megfelelő rovatok kitöltésénél az eljárás mindvégig egyöntetű maradjon, nézetem szerint az utóbb említett területeknek a kitüntetésére ott a 10 évnek megfelelő 10 rovat után egy külön rovatot nyithatunk, pl. „a természetes felujításra előírt területekből a félfordulósza-
k folyamán tényleg természetes uton felujult“ czimmel, az erdőrészletek szerinti nyilvántartásban pedig ezeket a területeket a 10 év folyamán bevezetett adatok lezárása után külön mutathatjuk ki, amely esetben — amint eddig is szokásban volt — a lezárás előtt ebben a nyilvántartásban csak a mesterséges erdősítések és a mesterséges erdősítésre előírt területekből természetes uton felujult területek fognak szerepelni.

β) A „mesterséges uton erdősített“ czimű második rovatban amelynek czímét czélszerű volna „a mesterséges erdősítésre előírt területekből“ szavakkal kiegészíteni, csak a fenti *a)* pont alatt jelzett területeknek van helye.

γ) „Előíráson felül időközben szükségessé vált több mesterséges erdősítés a természetes rovására“ és

δ) „A gazdasági terv szerint a jelen félfordulószakban még nem esedékes vagy időközben felmerült mesterséges erdősítés“.

Ennek a két rovatnak a czime nem fedi a fenti d) és e) pontok alatt körülírt fogalmakat, amennyiben az utasítás az *időközben szükségessé vált* erdősítések közé csak azokat az erdősítéseket sorozza, „amelyek a gazdasági tervben természetes felujulásra voltak előírva, de miután a természetes felujulás idejében be nem következett, mesterségesen ujítottak fel“, a fenti d) pont alatt jelzett többi erdősítéseket pedig összefoglalja a következő rovatban tárgyalt „nem esedékes“ erdősítésekkel. Ez a csoportosítás nem tökéletes annyiban, hogy ekkép nem tűnik ki eléggé világosan az üzemátvizsgálás alkalmával, hogy mennyivel erdősítettünk a lefolyt 10 év alatt többet avagy kevesebbet, mint amennyi az üzemterv *értelmében* tulajképpen kötelességünk lett volna.

ε) Az „ismétlés“ cz. utolsó rovatba igen természetesen a fenti f) pont alatt jelzett ismétlések jegyeztetnek be.

9. Az új XVII. minta: *„Felujítások nyilvántartása évfolyamok szerint“* (egyszersmind a felujítások eredményeinek részletes kimutatása az üzemátvizsgálás alkalmával). Ugyanolyan rendszer szerint van tervezve, mint a fő- és előhasználatok évfolyamok szerinti nyilvántartásai.

A félfordulószak 10 évének megfelelő főrovatokban itt a foganatosított felujítások (erdősítések) területe igen természetesen épp úgy öt külön rovatban van részletezve, miként az erdőrészek szerinti nyilvántartásban, a hol a részletezés elsősorban éppen arra való tekintettel történik, hogy a területi adatoknak ide leendő átvezetésénél a különböző jellegű erdősítések már természetüknek megfelelőleg legyenek csoportosítva. Utalva egyebekben magára az utasításra, itt még csak az évi mérlegekről kívánok megemlíkezni.

Az évente foganatosított erdősítéseknek az előírással való összehasonlítása és az egyes években foganatosítandó erdősítéseknek megállapítása céljából elegendő csupán az egész üzemosztályról készíteni mérleget oly módon, hogy a „gazdasági terv szerinti előírás“ főrovatba írjuk az alábbi szöveget s utána az egyes éveknek megfelelő rovatokba a területi adatokat:

Mérleg.

Évente erdősitendő mesterséges uton	
Múlt évi {	hátralék
	több erdősités
Erdősitendő	
Tényleg erdőszittetett	
*) Tehát {	kevesebb
	több

A kihasználásnál mutatkozó hátraléknak

(többletnek) mesterségesen felujítandó része

A tulajdonképpeni { hátralék

{ több erdősités

Megjegyzendő, hogy a következő évre mindig a *)-gal jelölt sorban mutatkozó eredmény viendő át hátralék illetve több erdősités gyanánt.

*

Hogy a szükséges üzemtervi és a nyilvántartási adatok az erdő bejárásánál úgy az erdőgondnoknak, mint az erdőrendezőnek és az ellenőrzéssel megbízott többi tisztviselőnek bármikor rendelkezésre álljanak, az utasítás a jövőre minden erdőgondnokságról egy u. n. *nyilvántartási zsebkönyv* összeállítását és vezetését rendeli el, amely — az utasítás szavai szerint — kiválóan alkalmas lesz arra is, *„hogy a kezelő erdőgondnok és az ellenőrködésre hivatott tisztviselők a gazdasági tervet s az ebben foglalt részletes intézkedéseket a gazdaságnak rendkívül nagy előnyére alaposan megismerjék s a természetben talált állapottal s általában a helyi viszonyokkal összehasonlíthassák, azokra nézve észrevételeiket megtehessék s a gazdasági tervben esetleg előforduló hibákat felfedezzék s azok kiigazítása iránt javaslatot tehessenek és mindezeknek a révén a kezelés és az erdőrendezés között olyannyira kívánatos szorosabb kapcsolat és összhang létrehozassék, illetve megerősíttessék“.*

Ennek a zsebkönyvnek, amely a zsarnóczai erdőhivatal kerületében már mintegy 15 év óta van használatban s használatban van ujabban a kolozsvári és besztercebányai erdőigazgatóságok kerületeiben is, bővebb ismertetését — utalva az utasításra — mellőzhetőnek vélem. De kiemelni kívánom azt, hogy célszerű ezt a könyvet olyan alakban és nagyságban készíttetni, hogy a zsebben jól elérjen s tartalmát úgy osztani be, hogy egy egész erdőgondnokságot illetőleg az összes adatok egy könyvecskében legyenek meg. Kívánatos ez azért, mert csak ebben az esetben viheti mindig magával az illető tisztviselő anélkül, hogy terhére volna.

Megfelelő nagyság pl. 18·5 cm hosszúság és 12 cm. szélesség (bekötve). És hogy minél több erdőrészlet adatai elférjenek egy könyvecskében, szükség esetén két erdőrészlet számára nyitható egy közös lap és ezenkívül, hely megtakarítás kedvéért a könyv megvonalozása s bizonyos közös de mégsem minden erdőrészletnél szükséges adatoknak az összes lapokra való nyomtatása mellőzhető.

Az adatok bejegyzése az egyes lapokra pl. a következő alakban történhetik.

11·5 cm

A ü. o. IV. vs, 24 tag 47 erdőrészlet. 44·6 k. h. II. th. I. — V. (V.) fszak.
Ék. 15—25°, 430—570 m T. 0·6, B. 0·4, számos jegf. 120 év s. = 0·8.

I. Félfordulószak.

Főhaszn.: 44·6 hold (fokozatosan)

h.-ként: $t. = \dots m^3$, $b. = \dots m^3$,

$jt. = \dots m^3$.

1900. vetőv. 22·3 kh.

1905. tav. 22·3 "

össz. 44·6 kh.

Felúj.: 22·3 k. h. term. u. 22·3 k. h.

t. jf. ült.

1901. 10 h. jegf. ült. stb.

(Ide jegyeztetnek be a helyszínén a használatok és felujítások miként történt fogantatására, a jövőben szükséges teendőkre vonatkozó és a szükségesnek látszó egyéb észrevételek.)

18 cm

Algir erdőgazdaságáról.

Az erdők jóvedelme Algirban évről-évre emelkedik. 1904. évben volt a bevétel 3.821,000 frank, 1905-ben 6.485,000 frank, amivel $3\frac{1}{2}$ millió frank kiadás áll szemben. A jóvedelememelkedés főleg a konstantine-i kerület terjedelmes parafatermelésének tulajdonítható. Az állam tulajdonát képező erdőkben az 1905. évben, termeltetett 107,800 métermázsa parafa, az előző évi termeléssel szemben 16,000 q-val több. A parafa ára 1902-től 1905-ig 28.48 frankról 33 frankra és az egészben elért bevétel ugyanezen időszak alatt 1.800,000 fr.-ról 3.525,000 fr.-ra emelkedett.

Jelentékenyen emelkedett az utóbbi években a fa- és cserkéregből eredő bevétel is, amely 1905-ben 731,367 frank volt; 582,000 frank ebből is a fentebb említett konstantine-i departement-ra esik. Eladatott 1905-ben 19,000 q tölgykéreg, termeltetett azonkívül 20,000 q „Garonille“-nek nevezett és a kermestölgynek (chêne kermes) héjából nyert cserzőkéreg, több mint 20,000 darab talpfa a chêne de zéen-nek nevezett tölgyfából és 18,000 darab talpfa czédrusfából. Az Alfa nevű fű mint erdészeti mellékhasználat 1905-ben 36,000 frank jóvedelmet adott.

A közlőteknél sokkal érdekesebb kihasználási kísérletekről adhatunk azonban még ezenkívül számot. Az imént említett algiri tölgyet — chêne de zéen — eddig csak talpfákra, fakoczkaburkolat- és távirórudakra dolgozták fel, épp ezért a fának igen csekély értéke volt, köbméterenkint alig több mint 5 frank. A legutolsó 1907. évi marseillei kiállításnál azonban ebből a tölgyfafajtából hordók voltak kiállítva és kétségtelen bizonyítékát szolgáltatták annak, hogy ez a fánem hordókészítéshez is igen alkalmas. Ha figyelembe vesszük, hogy eddig Ausztria és Magyarország, valamint Oroszország és Amerika szolgáltatta Algir bortermeléséhez a szükséges hordóanyagot, nagy horderejűnek kell itélnünk azt a körülményt, hogy Algir ezt a szükségletét belföldi anyagból állíthatja most már elő.

Ugy hírlik, hogy legutóbb 20,000 m^3 fakészletű erdő vétetett meg 200,000 frankért e célra és horvátországi munkásokkal a dongatermelés máris kezdetét vette.

A másik igen érdekes dolog, amiről említés tehető, az aleppói

fenyő (pin d'Alep) hasznosítása. Szintén 1905-ben eszközölt kísérletekből kitűnt, hogy ez a fenyőfaj első minőségű és az ottani piacon igen keresett amerikai eredetűhöz hasonló terpentint ad. Máris körülbelül egy millió fára van a gyantanyerés engedélyezve és az ottani erdészeti kormánynak szándéka, hogy az összes gyantanyeréshez alkalmas faállományt nyilvános árverésen fogja értékesíteni. Algirnak ilyenmü faállománya körülbelül 20—30 millió darabra becsülhető és tekintve, hogy az évi hozam $1\frac{1}{2}$ l. gyanta (30 centime értékben) egy-egy fánál, nem szorul bővebb magyarázatra, hogy ez az új iparág nemcsak pénzügyi, hanem általános közgazdasági szempontból is mily kiváló fontosságú és hány embert juttat új kereseti forráshoz. Eddigélé az aleppói fenyőt azért, mert a nép jó tulajdonságait nem ismerte, de a magas vasuti tarifák miatt is, alig lehetett értékesíteni, most azonban, hogy használhatóságát felismerték és miután a vasuti szállítási díjak is szükségkép kisebbítették fognak, ennek a fának mint épületi és hasznofának az alkalmazása is rendkívüli mértékben fog terjedni és nagy kihatással lesz Magyarország, Ausztria, valamint Norvégiának Algirba irányuló és építési célokra, valamint butorok, ládák stb. előállításához szolgáló fenyőfa-kivitelére is.

Azonkívül gondoskodni kíván a kormány a nagykiterjedésű czédrusfaerdők feltárásáról is.

Amint tehát látjuk, minden tekintetben megvan az igyekezet az erdők jövedelmezőségének emelésére, belterjesebb kihasználására és ezáltal a külföldről behozott faanyagnak az ország saját faterményeivel való pótlására.

Behozatott fa 1906-ban 10.814,000 frank értékben, amely összegből 4.154,000 frank francia eredetű, 6.660,000 frank pedig idegen eredetű faanyagra esik. Az 1905. évi behozatal valamivel kisebb volt. Behozatott 1906-ban 290 tonna gömbölyű tölgy-épületfa 32,000 frank értékben kizárólag Franciaországból, bárdolt tölgyfa és vasuti talpfa 12,976 tonna 1.142,100 frank értékben főleg Franciaország-, kis részben Tuniszból, fűrészelt tölgyfa 2469 tonna 357,000 frank értékben Franciaország-, Ausztria-, Magyarország- és Olaszországból, nyers diófa 9 tonna 2000 frank értékben Franciaországból, megmunkált diófa 202 tonna 104,000 frank értékben Francia- és Olaszországból, valamint Amerikából, göm-

bölyü fenyőfa 2044 tonna főleg Franciaországból, fűrészelt fenyőfa 43,678 tonna 5.117,000 frank értékben Ausztria-Magyarország-, Románia-, Orosz- és Svédország-, Franciaország- és Észak-Amerikából, tölgydonga 6701 tonna 1.461,000 frank értékben főleg Franciaországból, donga egyéb fából 4846 tonna 533,000 frank főként Olaszország- és Amerikából.

A mi statisztikánk szerint behozatott Magyarországból Algirba az évben 318 tonna fűrészelt tölgy és bükkfa, 108 tonna donga és 2263 tonna puha fűrészelt fa.

Kivitetett 1906-ban nyers parafa 61,675 q 2.912,000 frank értékben, megmunkált parafa 196,025 q 11,369,000 frank értékben, cserkéreg 131,617 q 2.327,000 frank értékben. Hozzánk körülbelül 5000 q parafa érkezett.

Sch.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1907. évi december hó 20-án tartott rendes üléséről.

Jelen voltak: *Bánffy* Dezső báró elnök, dr. *Bedő* Albert és *Horváth* Sándor alelnökök, *Almásy* Andor, *Arató* Gyula, *Csupor* István, *Gaul* Károly, *Hirsch* István, *Lászlóffy* Gábor, *Nagy* Károly, *Osztrólczy* Géza, *Tomcsányi* Gyula, dr. *Tuzson* János választmányi tagok, az egyesület tisztikara, *Szalai* Ernő és *Szénássy* Béla rendes tagok.

Távolmaradásukat kimentették: *Bittner* Gusztáv, *Csik* Imre, *Hangay* Géza, *Havas* József, *Hoffmann* Antal, *Kiss* Pál, *Krajcsóvits* Béla, *Laitner* Elek, *Simon* Gyula, *Téglás* Károly, *Török* Gábor, *Vadas* Jenő, *Vadászfy* Jenő, *Vuk* Gyula választmányi tagok.

I. Az elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Hirsch* István és *Nagy* Károly választmányi tagokat kéri fel.

II. Az elnök megemlékszik arról a körülményről, hogy a közgyűlési termet ezuttal először diszítik a múlt évi jubiláris közgyűlés határozata alapján készített festmények. Az egyesület jelenlegi elnöksége is meg lévén képpen örökítve, az elnök biztosítja a választmányt, hogy e megtiszteltetés buzditásul szolgál, hogy

miként az egyesület már elhunyt nagyjai, ők is az egyesület felvirágzása, céljainak elérése érdekében teljes erejükből közreműködjenek.

III. A pénztár állásáról a titkár a következő jelentést terjeszti elő:

a bevétel f. évi január hó 1-től a mai napig 86.496 K 13 fillér,
a kiadás ugyanezen idő alatt --- --- --- 67.968 „ 74 „

Rendkívüli befizetések czimén a következő összegek folytak be: készpénzben tett alapítványként 500 korona; kötvényben tett alapítványok törlesztésére 502 korona; a Wagner Károly-alap javára 192 korona 95 fillér és a létesítendő altiszti segély-alap javára 16 korona 60 fillér.

Jelenti a titkár, hogy a mult igazg.-választmányi ülés V. határozata alapján 6800 korona n. é. 4°/o-os magyar koronajáradék-kötvény vásároltatott, amely az illető alapítványok tőkéihez csatolatott, egyben javasolja, hogy az évi zárlat után az alaptőkénél, valamint az egyes alapítványoknál mutatózó készpénzkészletekért ismét magyar koronajáradék-kötvény vásároltassék.

A számvizsgáló-bizottság az egyesületi pénztárt f. hó 9-én rovincsolta, mely alkalommal a pénzkezelést teljes rendben találta.

Végül felhatalmazást kér az elnökség részére, hogy az évi zárlatnak, az ülés alkalmával pontosan meg nem állapítható eredményéhez képest az év végével a fel nem használt összegek esetleges letétbe helyezése és a pénztári felesleg hováfordítása iránt intézkedhessék, minél első sorban a letéti számadásból kölcsön vett összeg visszatérítése, másodsorban az internátus-alapítvány dotálása és csak harmadsorban az alaptőkének gyarapítása jó figyelembe.

Az igazgató-választmány a jelentést tudomásul veszi, a kívánt felhatalmazást megadja és az alaptőkénél és az alapítványoknál mutatózó készpénzkészletnek magyar koronajáradék vásárlására való fordítását elrendeli.

IV. A Horváth Sándor-alapítvány 1000 koronás jutalomdíját az igazgató-választmány a tagok részéről ajánlott négy szakférfiú közül titkos szavazás után 10 szavazattal 3 ellenében Laitner Elek min. tanácsosnak ítéli oda, a besztercze-naszódvidéki erdők gazda-

ságának rendbehozatala és emelése körül szerzett nagy érdemeinek elismeréseképen.

V. A titkár ismerteti az adóreformjavaslatoknak az erdőgazdaságot érintő pontjait.

Az igazgató-választmány nem kíván ebben a nagyfontosságú kérdésben ezúttal már határozni, hanem azt javaslattétel végett Bedő Albert dr. elnöklete alatt Csupor István, Osztroluczky Géza, Podhradszky András, Schmidt Ferencz és Török Gábor vál. tagokból álló bizottságnak adja ki.

Egyben felhívja a titkárt, hogy az Erdészeti Lapokban az érdekelt erdőbirtokosokat a kérdéshez való hozzászólásra kérje fel.

VI. Kaán Károly egyesületi tag részéről a következő indítvány érkezett be:

Tekintetes Igazgató-választmány!

Az erdő közgazdasági jelentősége a művelt nemzetek háztartásának elsőrendű és olyan tényezőjévé lett, hogy manapság már az erdőkultura fejlettsége bizonyos tekintetben és irányban fokmérője lehet a nemzetek közgazdasági előrehaladottságának.

Az erdő és a benne üzőtt gazdaság ezen elsőrendű nemzetháztartási jelentősége a magyar kormány figyelmét sem kerülte ki, amint azt nemcsak a kormánytevékenység, de éppen országos egyesületünk mult évi közgyűlésén a magyar földművelésügyi miniszter azon örökemlékü kijelentései igazolják, amelyekkel az erdő közgazdasági fontosságát olyan szép szavakkal aposztrofálta.

Az erdő kultuszának terjesztése, az erdőgazdaság érdekeinek védelme és előbbre vitele azonban nem lehet egyoldalú kormánytevékenység, de kell, hogy abban az erdőgazdaság minden tényezője, az erdő minden barátja tevékeny részt vegyen.

Reánk, magyar erdőgazdákra hárul tehát első sorban a feladat, hogy mindazon módokat és eszközöket megragadjuk, mindazon intézmények létesítését propagáljuk, amelyek nemzetháztartásunk e fontos tényezőjének, az erdőnek érdekeit sikerrel szolgálni hivatvák.

Az ilyen erdőgazdasági érdekek szolgálatát jelentős mértékben előbbre vihetné egy országos erdőgazdasági tanács, mely erdőgazdasági kérdésekben kezdeményező és véleményező szerepben a kormánynak, nem egy fontos, néha egész vidék érdekeit érintő vitás vagy perbeli ügy helyes eldöntésénél elfogulatlan és ami fő, hozzáértő véleményével legfelsőbb közigazgatási és törvénykezési bíróságainknak jelentős szolgálatára lehetne. Társadalmi képviseletben ezenkívül és minden irányban országos őre volna a magyar erdőgazdaság érdekeinek.

A magyar kormányok a nemzeti kultura és előrehaladás fontosabb tényezői szolgálatára már nem egy ilyen országos tanácsot szerveztek.

Igy létesült hazánkban az országos ipari, közlekedésügyi, közoktatásügyi és így létesült többek között az országos „gazda”-tanács és állategészségügyi tanács.

Erdőgazdák előtt s az előzőkben röviden előterjesztettek után úgy hiszem nem szükséges részletesebben megindokolnom egy országos erdőgazdasági tanács létesítésének szükségességét.

Tiszteletteljes javaslatom ennek alapján oda terjed, mondja ki a tekintetes Igazgató-választmány, hogy a magyar nemzet erdőgazdasága érdekeinek szolgálatára egy országos erdőgazdasági tanács szervezését szükségesnek ismeri s intézkedni kíván, miszerint konkrét javaslat bemutatásával annak létesítése érdekében a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur felkéréssé.

Vagyok a tekintetes Igazgató-választmány kész szolgálja:

Kaán Károly s. k.
egyesületi tag.

Az igazgató-választmány egy ilyen, erdőbirtokosokból és kiváló erdészeti szakemberekből álló szervnek létesítését a maga részéről is a magyar erdőgazdaság érdekében lévőnek találván, elhatározza, hogy annak szervezése iránt a földmívelésügyi kormányt megkeresi.

VII. Az igazgató-választmány elhatározza, hogy az erdészjelölti állásoknak a X. fizetési osztályba való átsorozását újból kérelmezi a kormánynál, támaszkodva arra, hogy a törvényszéki aljegyzői állások is megszűnnek az 1908. évben. Mivel pedig a bányászatnál lévő „tisztjelöltek” hasonló állásban vannak, mint az erdészjelöltek, felszólítja az egyesület a Bányászati és Kohászati Egyesületet, hogy a tisztjelölti állások beszüntetését szintén kérelmezze.

VIII. A kereskedelemügyi miniszternek a vasuti tarifák ügyében hozzá intézett kérelemre adott, lényegileg elutasító válaszát az igazgató-választmány, tekintettel arra, hogy a közel jövőben ez irányban tett újabb lépésektől sem várhatna sikert, tudomásul veszi (1680).

IX. A titkár bejelenti, hogy a tervbe vett vízi beruházásokat tárgyaló értekezleten az egyesület képviselőjében részt vett.

Tudomásul szolgál.

X. Rónay Antal választmányi tagtól a következő lemondás érkezett be:

Tekintetes Igazgató-választmány!

Sok irányu elfoglaltságom, de különösen azon körülménynél fogva, hogy egyesületünk székhelyétől távolfekvő vidéken való lakásom az ülések látogatását nem engedi meg és ekkép igazgatóválasztmányi tagsági kötelezettségemnek nem

felelhetek meg, kénytelen vagyok ezen tisztségről lemondani. Együttal azonban tisztelettel kijelentem, miszerint ha a tekintetes igazgató-választmány bizonyos ügyekben szolgálataimat a jövőben igénybe kívánná venni, becses felhívásai előtt mindenkor készséggel meg fogok hajolni és azoknak legjobb erőmből igyekezni fogok megfelelni. Egyébiránt kiváló tisztelettel maradok a tekintetes igazgató-választmánynak mindenkor kész szolgálója:

Ungvár, 1907. december 16-án.

Rónay Antal.

Az igazgató-választmány sajnálattal veszi tudomásul régi tagjának elhatározását, de számít esetről-esetre való jövőbeni közreműködésére is.

XI. Megszavaztatnak a következő segélyek:

a) A Wagner Károly alapítványból: Özv. Trauer G.-né, özv. Böhm Ferenczné, özv. Zachar Józsefné, özv. Winkler Ferenczné, özv. Zeller Gézőné, özv. Guha Károlyné, özv. Hajdu Józsefné, özv. Nagy Gyuláné, özv. Rétyi Zsigmondné, özv. Makónyi Sámuelné, özv. Hermel Ágostné, özv. Pukács Antalné, özv. Skultéty Náthánné, özv. Révi Józsefné, özv. Szepesházy Jánosné, özv. Werner Emilné, özv. Collinásy Flórisné, özv. Kürthy Gézőné, özv. Gáts Károlyné, özv. Bokor Dénesné, özv. Braun Károlyné, özv. Marcelly Gusztávné, özv. Bernárd Józsefné, özv. Szalay Józsefné, özv. Salamon Lajosné, özv. Kádár Istvánné, özv. Jenőffy Jenőné, özv. Lehoczky Aladárné, özv. Tauber Ödönné, özv. Rozsnay Jánosné, özv. Hantos Jánosné, özv. Aschenbrier Ágostonné, özv. Belházy Emilné, özv. Seeberg Adolfné, özv. Domokos Sándorné, özv. Zsuffa Antalné, özv. Verboszkó Józsefné, özv. Petykó Józsefné, özv. Sável Sándorné, özv. Pellion Lajosné, özv. Janthó Jánosné, özv. Lengyel Ödönné, özv. Balás Emilné, özv. Csaszókóczy Mihályné, özv. Rusz Miksáné, özv. Gere Andrásné, özv. Hecht Józsefné, özv. Fülöp Jánosné egyenkint 40 K, özv. Radu Miklósné 42 K.

b) A Luczenbacher Pál alapítványból: özv. Krausz Gézőné és özv. Kremnitzky Aladárné egyenkint 50 K, özv. Matuskovits Béláné, özv. Steinhauz Józsefné, özv. Weigl Róbertné, özv. Köttbaum Flórisné, özv. Németh Pálné, özv. Reindl Károlyné, özv. Faller Józsefné. özv. Susa Manóné egyenkint 40 K.

c) Az Erzsébet királyné alapítványból: Janák Margit, Elvira és Irén, Zeller Irén, özv. Hoffer Tivadarné leánya, Kernáts Róza, Basa Irén, Hajdu Mártha, özv. Hermel Ágostné leánya, özv. Reindl Károlyné leánya, Ziegelhoffer Ida, Révi Irma, Szepesházi Gizella,

özv. Werner Emilné leánya, Braun Ida, Szalay Anna, Plech Anna, Mjazovszky Ilona, Rozsnyay Ilona egyenkint 40 K, a három Plecheis nővér 136 K.

d) A Faragó Béla-alapítványból: Kernáts Béla és özv. Hermel Ágostné egyik fia egyenkint 83 K 33 fil. Az alapító által adományozandó 83 K 34 fil.-nyi harmadik segélyre elsősorban özv. Sável Sándorné, másodsorban özv. Gere Andrásné egyik gyermeke, harmadsorban Szalay Anna hozatik javaslatba.

e) A gróf Tisza Lajos alapítványból: Kákossy László 150 K, Kiss Ernő, Korény Gyula, Ágh Gyula 120—120 K, Craus Géza, Lux Vilmos, Hors János, Biró Lajos 100—100 K, Hollós Gyula, Deák János, Stark Ferencz, Petyko Antal, Donáth Károly, Soltész Gyula és Piso Kornél 80—80 K, Geyer Viktor, Bélay József, Legányi Géza, Orencsák Károly 60—60 K, Földváry Miksa 56 K, Muzsinszky Ede, Vozárik Ferencz 50—50 K, Ilosvay Dezső, Papp Sándor, Szálka Albert, Markocsány Ferencz 40—40 K.

XII. A földmivelésügyi miniszter köszönő irata a gazdasági muzeumnak átengedett szerszámgyűjteményért tudomásul vétetik.

XIII. Tudomásul veszi továbbá az igazgató-választmány, hogy a Bedő Albert alapítvány ösztöndíjsai, Lesenyi Ferenc és Schudich Nándor az alapszabályokban megkívánt előmenetelt kimutatván, részükre az ösztöndíj a jelen félévre is kiutalványoztatott.

XIV. A titkár bemutatja a „Pátria“ nyomdának október 18-án kelt levelét, amelyben méltányossági okokból kéri, hogy az egyesület járuljon hozzá az „Erdészeti Lapok“ előállítási árának 1908. évi január hó 1-től 10%-kal való emeléséhez, amelyet az emelkedő munkabérek indokolnak. A szerződés értelmében ennek az értesítésnek ugyan október hó 1-je előtt kellett volna megtörténnie, a nyomdafőnökök azonban csak október hóban állapodtak meg az áremelésben.

Az áremelkedés mintegy 1200 K kiadási többletet jelent, amely az 1908. évi költségvetés összeállításánál előrelátható nem volt, tehát abban fedezetet sem talál. Ennek következtében az „Erdészeti Lapok“ terjedelmét kellene megszorítani.

Dr. Tuzson János szerint az áremelés nem általános, hanem csupán a nyomdák egy részére terjed ki.

Az igazgató-választmány az „Erdészeti Lapok“ terjedelmének

megszorítását nem óhajtván, él a szerződésben biztosított joggal és az elkésetten bejelentett áremelést nem veszi tudomásul.

XV. Fekete Lajos a műveihez tartozó kliséket az egyesületnek megküldötte. A titkár felhatalmazást kér, hogy a még felhasználhatókat kiválogatva, azokat mérsékelt áron megválthassa.

Az igazgató-választmány ehhez hozzájárul.

XVI. Gaal Károly egyesületi pénztáros a f. évben az egyesülettől huzott fizetése után is megadóztatván, kéri, hogy ezt az adót az egyesület fedezze, amint ez más intézeteknél is szokásos.

Az igazgató-választmány a mintegy 60 K-t kitevő összegnek az I. rovat (személyi járandóságok) terhére való utalványozását engedélyezi.

XVII. A szolgálra vonatkozó fegyelmi szabályokat az igazgató-választmány a következőkben állapítja meg:

Az egyesületi szolga kötelességeinek elmulasztása, hűtlenség vagy az egyesülettel érintkező felek iránti durva bánásmód, törvényszegés vagy megbecstelelnítő tény által fegyelmi vétséget követ el.

Enyhébb elbírálás alá eső esetekben a titkár által szóban vagy írásban megróható, esetleg 20 K-ig terjedő rendbírság megfizetésére kötelezhető.

Amennyiben a megbírságolás szükségére egy naptári évben többször merülne fel, erre az egyesület elnöksége illetékes.

Súlyos természetű fegyelmi vétség esetén az elnökség egy tagjából és az igazgató-választmánynak az elnökség részéről meghivandó két tagjából álló fegyelmi bizottság vizsgálja meg az esetet (a titkár előadása mellett), mely 50 K-ig terjedő rendbírságot szabhat ki, a fokozatos előlépést öt évre elodázhhatja, avagy az elbocsátást is kimondhatja.

Ha az ítélet a fokozatos előlépés megvonására vagy elbocsátásra szól, a szolgának jogában áll az igazgató-választmányhoz felebbezni, amely másodfokon végérvényesen dönt.

Az egyesületnek okozott károkért a szolga kártérítéssel tartozik s azok értéke biztosítékából fedeztetik. A biztosíték azután ismét teljes összegére kiegészítendő.

XVIII. Az Erdő szerkesztősége azzal a kérelemmel fordul az egyesülethez, hogy előfizetői az egyesületi könyvkiadványokat a tagoknak biztosított kedvezményes áron vehessék meg.

Az igazgató-választmány az egyesület tulajdonát képező művekre ezt elhatározza s egyúttal a jövőben kiadandó művekre kötelező feltételnek mondja ki, hogy azok az Erdő előfizetőinek kedvezményes áron adassanak el. Az egyesület tulajdonát nem képező

már kiadott művek szerzői a kedvezmény nyújtására fel fognak szólíttatni. (2006.)

XIX. Néhai Susa Manó alapító tag tagsági jogai az alapszabályok értelmében átruháztatnak fiára Susa Emilre.

XX. Új tagokként felvételnek:

a) Alapító tagoknak:

Ganz és társa petrovagorai bányatársulata 500 K-val készpénzben, aj. Havas József, *Kenderessy Árpád* földbirtokos, 300 K-val kötelezvényben, aj. Székely Mózes.

b) Rendes tagoknak: *Bernátsky Jenő* dr. aj. a titkár, *Grenyik István* urad. erdész, aj. Fertsek Ferencz; *Kakódy Dániel*, aj. Giller János; *Magyar Mezőgazdák Szövetsége*, aj. a titkár; *Moldován János* vk. erdész, aj. Balás Sándor; *Party József* érs. urad. erdész, aj. Lenhard Antal; *Szezsődy József* m. kir. erdész, aj. Lőfi Jenő; ifj. *Véssey Ferencz* erdőgondnok, aj. id. Véssey Ferencz; *Weiner Sándor* fakereskedő, aj. a titkár; *Wolfram József* fakereskedő, aj. Kováts Albert.

K. m. f.

Bund Károly s. k.
titkár.

Bánffy Dezső s. k.
elnök.

Hitelesítésül:

Nagy Károly s. k.
vál. tag.

Hirsch István s. k.
vál. tag.

KÜLÖNFÉLÉK.

Változás a földmivelésügyi minisztérium ügybeosztásában. A földmivelésügyi minisztérium ügybeosztásában a folyó év elejével oly változás történt, amelyet a hazai erdőgazdaság szempontjából aggálylyal, sőt sajnálattal fogadhatunk. Ha már eddig sem tartottuk egészséges állapotnak, hogy a vadászati ügyek általános intézése egy idő óta nem tartozott az erdészeti főosztályok egyikének ügykörébe sem, hanem azoktól különváltan történt, úgy a kincstári erdők vadászati ügyeinek az erdészeti főosztály ügyköréből való kihasításáról, amely a folyó év elejével következett be, mint a vadászati ügykezelés egészségtelen irányú „fejlődésének” betetőzéséről megdöbbenéssel értesülünk.

A vadászati ügyek egész komplexuma ezidőszereint a IX. A) főosztály 2. ügyosztályába tartozik. (Kisebb gazdasági ügyek.) A főosztályt *Kazy József* miniszteri tanácsos, hegyvidéki és erdélyrészi miniszteri megbízott, az ügyosztályt br. *Podmaniczky Gyula* min. osztálytanácsos vezeti. Helyettese: *Viczián Antal* miniszteri titkár; személyzet: *Bittó István* min. segédtitkár, *Krenedits Ferencz* min. fogalmazó. Szolgáltatattételre be van osztva *Egerváry Gyula* orsz. vadászati felügyelő, *Sugár Károly* erdőmester és *Kovács Antal* méhészeti felügyelő.

Nagyon örvendünk majdan, ha apróvad-tenyésztésünk ügye az új vezetés alatt nagyobb mértékben fog fellendülni, aminek közgazdasági jelentőségét és szükségességét szívesen elismerjük, de kérnünk kell, hogy a fővad tenyésztésénél és részben a duvad irtásánál is feledésbe ne menjen, hogy a magyar erdőbirtok első sorban erdő s csak másodsorban vadászterület, különösen pedig a köztulajdont képező kincstári erdő legkevesebbé sem arra hivatott, hogy a kiváltságos osztályok sportcéljainak oly mértékben szolgáljon, amely az államtulajdon konzerválásával és megfelelő jóveldelemzésével össze nem egyeztethető.

Nem kicsinyesség, nem a vadászat nemes sportjának félreismerése adja tollunkba e ridegen hangzó szavakat, hanem aggodalmunkat az a tudat táplálja, hogy a fővadnak a túl nagy vadászbérletek és a helytelen irányu és túlkicsiny lelövés miatt észlelhető elszaporodása már ma is évenként sok ezer hold erdőnek felujítását ugyszólván lehetetlenné teszi és a vajmi csekély vadászati bérjövedelemmel és a vadhus értékével szemben évenként százezrekre rugó, haszontalanul elpazarolt erdőítési és felujítási költségek állanak, nemkülönben milliókra rugó növedéaveszteségek a fiatal és középkorú faállományokban. Sajnos tény, hogy vannak már az állami erdőkben is oly erdőgondnokságok, ahol a 20—25 év óta teljesített erdőművelési munkálatok nyomán fiatal erdőnemzedék nem található a fővad állandó pusztítása miatt, ami nem egyéb, mint nyers rablógazdaság.

Ne történjék a vadászati ügyekre vonatkozólag hivatkozás a külföldre! A tulságos vadtenyésztés nagy bajok okozója ott is, amint azt Schwappach dr. a m. é. nemzetközi gazdasági kongresszuson is nyíltan bevallotta. Ámde az erdő ottani sokkal nagyobb jöve-

delmezősege és a magasabb kulturális állapot mellett sokkal több védekező eszközt vehet az erdőgazda igénybe, mint hazánkban, ahol pl. a fiatalosok bekerítéséről általánosságban komolyan szó nem lehet.

Azon nagy veszedelmekre való tekintettel, amelyekkel az egyoldalú vadtenyésztés az erdőgazdaságot, közgazdaságunknak a faszükséglet emelkedésével, az ipar fejlődésével jelentőségben mindinkább emelkedő eme ágát fenyegeti, szívesebben láttuk volna a vadászat ügyének intézését oly kezekben, amelyek egyúttal az erdőgazdaság feladatai és érdekei iránt is érzékkel bírva, a két jelentőségre nézve igen eltérő gazdasági ág ellentétes érdekeinek a közgazdaság kívánta lehető összeegyeztetésére kiváló súlyt helyeztek volna, de emellett a vadászat és apróvad-tenyésztés ügyét is a kellő agilitással felkarolták volna.

Nagyon örvendénénk, ha a jövő aggályainkat megcáfolná és a magyar erdő létét ma sok helyen veszélyeztető tultenyésztés megszűnnék; amint azonban jelenleg állanak az ügyek, hivatásunkból folyó kötelesség volt intő szavunkat felemleni.

Erdősítési jutalmak kiosztása. A földmivelésügyi miniszter december hóban ítélte oda azokat az állami jutalmakat, melyeket a kopár, vizmosásos és futóhomok területeken az 1902. évben létesített, közgazdasági jelentőséggel bíró erdősítésekre, öt évvel ezelőtt kitűzött. A kitűzött hat nagy és tizenkét elismerő jutalomra (összesen 9000 korona értékben) eredetileg 26 birtokos pályázott, ezeken kívül 2 erdőbirtokos 1900. illetőleg 1901. évi erdősítésének megvizsgálása is erre az évre halasztatott. A versenyzők közül azonban 2 birtokos a versenytől visszalépett, mert a létesített erdősítések a feltételeknek nem feleltek meg. A pályázó többi 26 birtokosnak összesen 870·04 k. hold kiterjedésű erdősítése folyó év őszén felülvizsgáltatván, a földmivelésügyi miniszter a bíráló-bizottság javaslata alapján a két 1000 koronás nagy jutalom közül az első a brassóvármegyei Pürkerecz községnek 25·2 k. holdon, a másodikat Barczarozsnyó községnek 36 k. holdon teljesített erdősítésért ítélte oda. A két 800 koronás jutalom közül az első a brassóvármegyei Hosszufalu község 69·27 k. holdon, a másodikat pedig a lipcsevármegyei Rózsahegy nagyközség 50 k. holdon létesített erdősítésével nyerte el. A két 600

koronás jutalom közül a miniszter az első Nagy Dénes mezőbergenyei (M.-Torda m.) birtokosnak 30 kat. holdnyi, a másodikat pedig a Háromszék vármegyében Közéapján az ottani ev. ref. egyház által létesített 27 k. holdnyi erdősitésért adta ki.

Az elismerő jutalmakért versenyző birtokosok közül 500—500 koronás jutalmat kaptak: a szebenvármegyei Gális község 18·8, a nyitra vármegyei Krajna község 35, és ifj. Pataky László deésfalvi (Kisküküllő vármegye) birtokos 12 k. holdon létesített erdősitésért.

A 400 koronás elismerő jutalmakat Mátyás Sámuel buzásbesenyői (Kisküküllő vármegye) birtokos, továbbá a pest-pilis-solt-kiskunvármegyei budaörsi volt urbéresek és a hunyadvármegyei Ósebeshely község nyerte el 15, 12·7, illetőleg 30 k. holdnyi erdősitéssel.

A 300 koronás elismerő jutalmak közül az első a pest-pilis-solt-kiskunvármegyei isaszegi volt urbéres háromtagosok, a másodikat pedig a szebenvármegyei Nagytalmács község nyerte 32, illetőleg 10 k. hold erdősitésért; a harmadik 300 koronás elismerő, valamint a három 200 koronás elismerő jutalmat a miniszter ez alkalommal nem osztotta ki arra való tekintettel, hogy a pályázó nagyobb birtokosok pénzjutalomra rászorulva nincsenek s más, erre érdemes pályázó nem akadt.

A felsoroltakon kívül a versenyben résztvevő nagyobb birtokosok közül, gróf Esterházy Miklós Móríc sz uradalmának a győrvármegyei Gönyő községhez tartozó Szentjánosi pusztá határában 57·57, a veszprémi róm. kath. püspökségnek a veszprémvármegyei Kislőd község határában 84, Brassó sz. kir. városnak a saját határában 76·8, báró Podmaniczky Gyulánának a hevesvármegyei Tar község határában 12, Habermann Erzsébetnek férj. Habermann Nándornának a pozsonyvármegyei Nagyudvarnok község határában 21·7, gróf Esterházy Ferencznek a komáromvármegyei Szomód község határában 22·7, lovag dr. Floch-Reyhersberg Alfrédnek a pest-pilis-solt-kiskunvármegyei Sződ községhez tartozó Göd pusztá határában 16, özv. gróf Csáky Kálmánnának a szepesvármegyei Szepestölgyes község határában 33, gróf Königsseg Ferencznek a trencsénvármegyei Oroszlánkő község határában 12·5, végül a kalocsai székeskáptalannak

a pest-pilis-solt-kiskunvármegyei Csála pusztán 45 k. holdon létesített erdősítésekért a miniszter elismerését és köszönetét nyilvánította, azokat az alkalmazottakat pedig, kik a versenyre bocsátott erdősítések létesítésénél és gondozásánál érdemeket szereztek, megfelelő pénzjutalmakkal tüntette ki, nevezetesen:

Orlovsky Gyulát, Brassó szab. kir. város erdőmesterét, továbbá Lenhard Antalt, a kalocsai székeskáptalan erdőmesterét, ugy szintén Holfeld Henriket, és Máhr Károlyt, gróf Esterházy Miklós Móricz, illetőleg gróf Esterházy Ferencz uradalmi erdőmesterét egyenkint 250, Barvits Károlyt, a gróf Königsseg Ferencz uradalom főerdészét, valamint Pollák Ferenczet, a veszprémi püspökség uradalmi főerdészét egyenkint 200, Kuzma Gusztávot, Habermann Erzsébet uradalmi intézőjét és Szilvay Gyulát, a báró Podmaniczky Gyuláné gazdatisztjét egyenkint 200, továbbá Cserfai Endre ker. főerdőőrt 100, Borcea Aprea, Stefancsik Miklós és Fialk Sámuel kerületi erdőőröket pedig egyenkint 80, Czimbor Samut, Hosszufalu község biráját 100, Floch József, Marczell János, Krafft András, Gergely János és Czintos Lajos községi erdőőröket egyenkint 80, Lupea Demetrea községi erdőszolgát, valamint Boldi Csucsáki András, Kozsár Mihály és Popól János uradalmi erdőszolgákat egyenkint 60, végül Gálfi Pál gazdasági cselédet 60 korona pénzjutalommal jutalmazta.

A miniszter továbbá az illető vármegyék főispánjai útján, a közhasznú erdősítések foganatosítása terén több éven át kifejtett hasznos tevékenységükért teljes elismerését nyilvánította Pfaff Mihálynak, Barczarosnyó község jegyzőjének és Busch Mihálynak ugyanezen község birájának, valamint Weber Jánosnak a budaörsi volt urbéresek elnökének.

A létesített erdősítések egyes birtokosok anyagi erejét meghaladó költségeket igényeltek, ezeknek a költségeknek részben való megtérítése céljából a miniszter az odaitélt jutalomdíjakon felül a budaörsi volt urbéreseknek, valamint az isaszegi volt urbéres háromtagosoknak egyenkint még 100 korona segélyt adományozott.

Az erdőfelügyelet és az állami kezelésbe vett erdők az 1908. évi államköltségvetésben. Az erdőfelügyelőségek előirányzata 1908-ra 333.958 K, tehát 1907-tel szemben 31.979 K-val több.

A többletből 18.212 K esik a külső erdőfelügyelőségi személyzet részére ujonnan rendszeresített fa- és földváltásra. Ezzel ennek a személyzetnek egyik régi óhaja megy teljesülésbe.

Az állami kezelésbe vett erdők rendes kiadásai 2,161.308 K-val, a rendkívüli kiadások 30.600 K-val, a bevételek pedig 867.085 K-val vannak előirányozva.

Kiemelendőnek tartjuk, hogy 8 új erdőtisztai állás szervezése tervezetik, még pedig 2—2 a VIII., IX., X. és XI. fizetési osztályban.

A személyzetszaporítást a miniszter következőképpen indokolja:

„Az említett 8 új erdőtisztai állás rendszeresítése azért szükséges, mivel az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján szervezett állami erdőhivatalok annak idején csak a legszükségesebb számú személyzettel láttattak el. Az ezen szervezés óta eltelt 8 év alatt azonban e hivatalok teendői az erdőkezelésnek mind belterjesebbé tétele következtében, különösen a faértékesítés körül, annyira megszorodtak, hogy ezeket, valamint a szintén szorgalmazandó birtokrendezési és üzemtervkészítési teendőket a meglévő személyzettel az erdőbirtokosok anyagi érdekeinek hátránya nélkül már el nem láthatják. A fenti okok miatt a székelyföldi vármegyékben lévő állami erdőhivatalok s ezek között is első sorban a csikszeredai állami erdőhivatal személyzetének lényeges szaporítása elkerülhetlen.”

Ez az indokolás teljesen helyt álló s az erdőgondnokságok szaporítása igen sok megyében szükséges még.

Kifogást kell azonban tennünk az új állásoknak az egyes fizetési osztályokba való sorozása ellen, amennyiben az máris megmásítja az erdőtisztai állások múlt évi arányosítása által nagy későn elért arányszámokat, ismét szaporítván az alacsonyabb fizetési osztályokba sorozott állások számát. Akkor, amikor tisztviselői kongresszusok a normálistátusok érdekében küzdenek, ismét az ötletszerűség, a méltánytalan kicsinyesség jeleivel találkozunk a pénzügyminiszterium részéről, mert úgy vagyunk értesülve, hogy a földművelésügyi miniszter a múlt évben megállapított arányok szerint óhajtotta az új állásokat szervezni.

Az Országos Erdészeti Egyesület beadványaira érkezett, ígéretnek beillő miniszteri válaszban megállapított arányok kedvezőtlen értelemben való módosítása mindenesetre jellemző közállapotaink meg nem állapodott voltára.

A kincstári erdők az 1908. évi állami költségvetésben. A földművelésügyi miniszterium 1908. évi költségvetésének az állami erdőgazdaságot érdeklő részét alábbiakban ismertetjük:

Az állami erdők *rendes kiadásai* 13,647.403 K-val vannak előirányozva a múlt évi 11,744.008 K-val szemben. Az 1,903.395 K-nyi többletből 126.086 K esik a személyi járandóságokra, 1,303.789 K a favágásra és széntermelésre, 100.092 K az üzleti épületekre és szállító eszközökre, 79.550 K az erdőművelésre.

A *rendes bevételek* az 1907. évi 19,542.501 K-ról 22,025 049 K-ra emeltettek (+ 2,482.548 K). Eszerint, ha a rendes bevételekből a rendes kiadásokat levonjuk, 8,377.646 K az előirányzott tiszta jövedelem, vagyis a kincstári erdőbirtok 1.4 millió hektár területéhez mérten hektáronként közel 6 K.

A személyi járandóságoknál mutatkozó kiadási többlet java-része a múlt évben csak július 1-től utalványozott állásarányosítási költségre esik, de találkozunk új állások szervezésére vonatkozó kiadással is. Nevezetesen 10 új számtisztai állás szervezése van tervbe véve. Az indokolás szerint erre a szaporításra elkerülhet-lenül szükség van, még pedig „az állami erdőgazdálkodás mind belterjesebbé váló irányára való tekintettel”. El kell hinnünk, hogy a *számvitel jelen rendszere mellett* ez a szaporítás szükséges, mely mellett ezentúl az állami erdőknél 406 erdőtisztre 87 szám-vevőségi közeg esik. tehát majdnem minden 4 erdőtisztre 1 szám-tiszt. Azt azonban egészen határozottan állítjuk, hogy ugyanazzal az indokolással, tehát az erdőgazdaság belterjesebbé válására való hivatkozással, annak *produktív* szerveit, az erdőgondnokságokat is szaporítani kellene. Ezt a gazdaság érdekében mindenesetre első sorban tartjuk szükségesnek.

A favágatás és széntermelés költségeinek tetemes emelkedését a házilagos gazdálkodás további kiterjesztése és a termelési bérek emelkedése okozza. Szívesen látjuk az üzleti épületek és szállító eszközök alrovatán a 100.092 K-nyi többletet, mert ez az alrovat különösen a házilagos gazdálkodás mellett fontos és nélkülöz-hetlen kiadásokat hivatott fedezni.

Az Erdőművelés alrovaton előirányzott 79.550 K többlet a fennálló erdőistési hátralékkal, a tisztító vágások szükségességével és erőteljesebb csemeték nevelésének szükségességével van

megokolva. Az egyes kerületekben az erdősítés terén különféle okokból fennálló nagymértékű erdősítési hátralékok, amelyek a kincstári erdőgazdálkodást nem éppen kedvező színben tüntetik fel, a kellő költségek engedélyezését mindenestre indokolttá teszik, nagy szükség van a serdülő fiatalosok felszabadítására a gyomfák nyomása alól és szükség van a csemetenevelés *minőségi* emelésére is, mert bizony ezen a téren is sok kifogás emelhető nem egy igazgatási kerületben.

Ámde tartunk tőle, hogy a már igen tetemes összegre emelkedő erdőművelési hitel sem fogja megapasztani a sok ezer holdnyi erdősítési hátralékot, ha a kincstári erdőgazdaság a jövőben is annyira idegenkedik a természetes felujítás alkalmazásától és pedig annak *szakszerű*, a kellő időre kiterjesztett alkalmazásától. És nagyrészt az erdőművelési hitelnek kidobott pénznek kell tartanunk mindenütt ott, ahol a vadállomány oly mérvű elszaporodása észlelhető, amely az erdősítést s különösen a mesterséges erdősítést ugyszólván lehetetlenné teszi. Pedig ez az állapot, sajnos, hovatovább több helyen következik be.

A közterhek közül az „egyházi és jótékony célok” alrovara 77.077 K emelkedést mutat, amiből 30.000 K esik az erdőőri gyermekek nevelését célzó két internátus költségeire, amelyekről bővebben külön cím alatt emlékszünk meg.

A rendkívüli kiadások között szereplő beruházások az 1907. évre előirányzott 480.200 K-ról 625.200 K-ra emeltettek. A többlet 145.000 K, amiből 91.300 K kezelési és üzleti építkezésekre, 44.700 K erdei pályákra és egyéb szállítási berendezésekre esik.

Az 1904. évi XIV. t.-cz. alapján erdei szállító eszközök létesítésére engedélyezett hitelből eddig csak a görgényvölgyi és a fenyőháza erdei vasut épült ki. A novii sodronykötélpálya terve elejtetett, mert ott közforgalmu vasut épül. A sodronykötélpályára szánt hitel egy része a feketegarami vasut költségeire fog fordíthatni.

Az erdőőri szakiskolák reformjáról az 1908. évi államköltségvetésben a következőket olvassuk: 1. rovat. Személyi járandóságok:

1907. évre engedélyeztetett	--- --	33.532 K
1908. évre előirányoztatik	--- --	44.589 K.

„Az e rovaton mutatkozó 11.057 K többlet azért vált szükségessé, mert az erdőőri szakiskolák tiszti és altiszti állásainak számát az erdőőri szakoktatás fejlesztése érdekében mellőzhetlenül szaporítani kell. Az erdőőri szakoktatásnak nagyobb arányu fejlesztése ugyanis már elodázhatlan, mert eltekintve attól, hogy az erdőgazdaság fejlődése általában kívánatossa teszi az altiszti személyzetnek fokozottabb kiképzését, az utóbbi időben a magán-erdőbirtokosok köréből ismételten fölhangzott az a kívánság, hogy számukra oly egyének képeztesse, akik a tulajdonképpeni erdővédelmi szolgálaton kívül, a kisebb erdőbirtokok egyszerűbb kezelési teendőit is el tudják látni. Ugy ezt a kívánságot, valamint azt is, hogy az erdőőri szakoktatásnál az illetőknek a vadtenyésztésben való teljesebb kioktatása szükséges, jogosultnak találom s akként szándékozom kielégíteni, hogy mindenekelőtt a helyi viszonyoknál fogva erre legalkalmasabb vadászterdei erdőőri szakiskolánál, melyet a szükséges tanulmányi erdőterületekkel már el is láttam, a szakiskolából kikerült, tehetségesebb egyének számára továbbképző tanfolyamot állítok fel s egyszersmind gondoskodom arról, hogy a szakiskola tanterve, tiszti és altiszti személyzete, valamint berendezése, különös tekintettel a vadtenyésztés terén való gyakorlati oktatás követelményeire is, megfelelően kiegészíttessék.”

A személyzetszaporítás egy a VIII. és egy a IX. fizetési osztályba sorozott tiszti állásból és két altiszti állásból áll.

A továbbképző tanfolyam, valamint az új tisztviselők részére Vadászterdön új épületek fognak emeltetni.

Arra nézve, vajjon az Országos Erdészeti Egyesület részéről kérelmezett általános reformok is megvalósulnak-e, a költségvetés felvilágosítást nem nyújt s erre nézve az egyesület sem nyert választ beadványára.

Internátusok az erdőőri gyermekek részére. A földmívelésügyi miniszter ur ezen humánus és valóban szükséges kezdeményezéséről az 1908. évi állami költségvetés indoklásában a következőket olvassuk:

„Azonkívül ezen alrovat (egyházi és jótékony célok) terhére az 1908. év folyamán erdőőri gyermekek nevelését célzó két internátust óhajtanék létesíteni és pedig az egyiket a lipitújvári főerdőhivatal kerületében, Rózsahegyen, a kincstár tulajdonát képező

és e célra átalakítandó u. n. honvédlaktanyaépületben, a másikat pedig a tótsóvári erdőhivatal kerületében lévő zborói kastélyban. A két internátus közül a rózsahegyinél épület-átalakítási és berendezési, a zboróinál pedig berendezési költségek fognak a jövő évre esőleg egészben mintegy 30.000 K összegben szükségeltetni, amely összeg ezen alrovat előirányzatában bennfoglaltatik."

"Ezen internátusok felállításának szükségességét illetőleg, legyen szabad felemlitenem, hogy a felvidéki kincstári erdőhivatalok kerületeiben az tapasztalható, hogy a kerületbeli családok erdészeti altisztek gyermekeit más iskola hiányában vagy idegen tannyelvű elemi iskolába kénytelenek járatni, vagy pedig kénytelenek gyermekeiket házon kívül taníttatni, ami ezekre a szerény javadalmasú altisztekre a legsúlyosabb anyagi áldozattal jár, sőt van köztük olyan is, aki szegénysége miatt gyermekét egyáltalában nem iskoláztathatja. Ezeken a bajokon óhajtanék a jelzett célú internátusok felállítása által segíteni olyképpen, hogy a szülők gyermekeik ellátásáért és oly helyen, ahol a tanításra alkalmas iskola nincs és e miatt a tanítás megfelelő tanerők alkalmazásával magában az internátusban eszközöltetnék, a tanításért is a lehető legmérsékeltebb díjat fizetnék, az intézetnek ennek folytán nem fedezett költségeit, valamint a fenntartással és az alkalmazottak fizetésével járó kiadásokat pedig a kincstár saját terhére vállalná el."

Az erdővásárlási alap az 1906. évben. Az 1906. évben ebből az alapból csak kisebb birtokok vásároltattak, összesen 1969'31 kat. hold terjedelemben. Legnagyobb ezek közül 930 holddal az eperjesi gör. kath. püspökségtől és székeskáptalantól Szepes vármegyében vásárolt lesnitzi birtok. 402, illetőleg 410 hold két Máramaros vármegyében vásárolt havasbirtok területe.

1906 végéig 41.616'81 kat. hold az eladott, 135.336'95 kat. hold a vásárolt erdők területe. Az alap vagyonálladéka 1906. végével 5,588.455 korona.

Tekintettel a magánkézen levő erdők rohamos pusztulására az állami erdőbirtok nagyobb szabású kiterjesztése volna kívánatos az erdővásárlási alap segítségül vételével.

Pisztrángtenyésztés a kincstári erdők patakjaiban. Landgraf János miniszteri osztálytanácsos a múlt év október havában a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatósághoz tartozó kincstári

erdőgondnokságok patakjait alapos vizsgálat tárgyává tette, hogy e patakoknak pisztráanggal való benépesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtehesse. Megállapította a költőházikók helyeit, meghatározta az egyes völgyek zónáit aszerint, hogy meddig tenyésztendő a hűvösebb, árnyékosabb helyeken a sebes-pisztráng s a melegebb, napsugarasabb völgyrészletekben, mely pontoktól kezdve szaporítható a szivárványos-pisztráng, hogy az onnan a Tiszában is elterjedjen. A szivárványos-pisztráng zónája meg-egyezik a pérhal, a feketepettyes folyami pisztráng zónájával s így ott, ahol a pérhal előfordul, inkább a szivárványos-pisztráng tenyésztendő, míg a patak felsőbb részletei inkább a sebes-pisztráng igényeinek felelnek meg.

Örömmel üdvözljük e kezdő lépést gazdálkodásunknak egy meglehetősen elhanyagolt terén s biztosak vagyunk, hogy ha földmívelésügyi miniszterünk szerencsés keze e gazdasági ág ter-
mészetének megfelelően megadja a határozott irányt s áldozat-
készséggel megadja az első befektetéshez szükséges segínyt és anyagi eszközöket, a pisztrángtenyésztés is általános fellendülésnek fog indulni s patakjaink halállománya is hozzá fog járulni a nemzeti vagyon gyarapításához.

A pisztrángtenyésztés felkarolásának eddigi akadályát kétsé-
gen kívül a kétszerkettő, az a körülmény képezte, hogy a halállo-
mányt bevételezni, a kiadásokat ellenőrizni és elszámolni igen
bajos dolog. De hivatalos, számadásos kezelésben nem is lehetne
kiváló eredményeket várni.

Az emberi tevékenység bármely terén, ahol tisztán csak köte-
lességeket teljesítenek, nagyjából haladásról és fellendülésről
alig lehet szó, különösen nem a haltenyésztés terén, mert nem elég
csak az ivadékot nevelni, alkalmas helyeken szabadjára bocsátani,
de mert tudjuk, hogy egy patakban csak annyi pisztráng élhet
meg, ahány vizesések alatt levő csendesebb folyású lesőhely van
a patakban: halállományunkat akkor fogjuk a maximumra emelni,
ha utánjárással és czélszerű berendezésekkel a lesőhelyeket a lehető-
ségig szaporítjuk; de ha sok a pisztrángunk, azoknak élelmezé-
séről is a haltenyésztés szabályai szerint különböző módokon,
fokozott mértékben kell gondoskodnunk s e gondoskodás sem tör-
ténhetik meg utánjárás nélkül.

Magam is erdőgondnok vagyok s nem szeretném, ha csak valaki is feltételezné rólunk kincstári erdőgondnokokról, hogy a haltenyésztés érdekében nem követnénk el minden lehetőt, de bürokratikus eljárásunk a siker rovására, nagyon megnehezítené a szorgos utánjárást. Kincstári kezelésben a haltenyésztés: tervek, költségvetések készítése, bérjegyzékek, jelentések szerkesztése, engedélyek kérése, az azokra való várakozás, számadások vezetése és beterjesztése, az ellenőrzések stb. annyi munkát adnának s a tenyésztés kivitelében annyira megkötnék az erdőgondnok kezeit, hogy nemcsak kiváló eredményeket nem volna képes felmutatni, de éppen emiatt kedvét is veszítené.

Kiváló eredményeket biztosít az ügy iránti lelkesedés, a szabad mozgás és az önérdék. Az önérdéket azonban ne ítélje meg senki az önzés szempontjából, az önérdék szempontjából kifejtett intenzív tevékenység minden termelőnél érdem: az igyekvő, szorgalmas gazdát, ki önérdékből gazdaságának virágzására fáradhatatlanul mindent elkövet, mindenki becsüli.

E szempontból kiindulva biztosíthatjuk a kincstári patakokban a haltenyésztés felvirágzását. Nemzetgazdasági szempontból teljesen mindegy, hogy kié a hal, a fő az, hogy minél nagyobb mennyiségben meglegyen, akár erkölcsi testületé, akár egyeseké egyformán nemzeti vagyont képez.

Az első berendezés, az első benépesítés költségeit fedezze a kincstár, azután adja bérbe a halászatot minden egyes erdőgondnokságban külön-külön az erdőgondnokoknak. Így a kincstár is eddig nem élvezett jövedelemhez jut, az erdőgondnokokon is segít; kik minden számadásra való kötelezettség nélkül szabadon mozogva, saját jól felfogott érdekükben nagyobb munka nélkül mindent el fognak követni, hogy a haltenyésztés minél jobban sikerüljön. Így fog elterjedni a patakokban s a patakokból a folyókban a hal s ha egyszer a folyókban is elterjedt, a kincstárnak további jövedelmét fogja képezni a folyószakaszok halászatának bérbeadása.

A haltenyésztés kellő utánjárással óriási mértékben fokozható, a rendszeres tóhalászat eredményei, a buzatermelésnél sokkal magasabb jövedelmezéssel bizonyítják a tétel igazságát. Adjuk meg a patakokban való halászat felvirágzásának a feltételeit, annál

is inkább, mert a haltenyésztésnek elmulasztása épp olyan megítélés alá tehető, mintha bármiféle művelhető területet parlagon heverni hagynánk. L—L.

Svédország vízi szállítás. Az 1907. évben Wienben összegyűlt VIII. nemzetközi gazdasági kongresszuson dr. Anderson Svédország vízi szállításáról a következő jelentést tette:

A hajózható folyók száma, ezeknek esése és vízbőrsége oly kedvezően befolyásolja a fának a vágásoktól a tengerig vizen való leszállítását, mint sehol más országban. Svédországnak 20,000.000 *ha* erdeje van, mely az ország területének 48⁰/₀-át teszi ki. Az ország felső részében 12 nagyobb folyó, egyenkint átlag 350 *km* viziutat ad, ezekhez csatlakozik az ország alsó részében 30 kisebb-nagyobb folyó egyenkint 100—190 *km* hosszúsággal. A folyók esése kilométerenkint 1.3—2 *m*, míg az orosz Drina esése például csak 0.06 *m* kilométerenkint. Csekély esésnél a tutajozás lehetetlen, míg nagyobb esésnél a víz gyorsan lefut; a vizek esése megfelelőbb, mint amilyen Svédországban, nem lehet. A kikötők 6—7 hónapon át jégtől mentesek. A csapadék 1000 *m* tengerszin feletti magasságban 900 *mm*, 1530 *m* tengerszin feletti magasságban 3000 *mm*. A csapadéknak 70—80⁰/₀-a folyik le a folyókon. Közép-Európában csak 30⁰/₀-a; ez egyik következménye az altalaj fagyottságának, mi a csapadékok beszívargását mérsékli; ehhez hozzájárulnak a tavaszi nagyobb árvizek, melyek lehetségesé teszik, hogy a kisebb patakokon a nagyobb folyókba szállítsák le a fát. A tutajozható viziutaknak összes hossza 19.000 *km*; 1 *km* folyószakaszra 10—20 *km*² erdőterület esik. (Centralblatt für das gesamte Forstwesen 1907. okt.) L—L.

Gyümölcs-csomagolási eszközök kiállítása. Rómában f. é. május havában olajok, olajprések és gyümölcsszállító eszközök kiállítása fog tartatni. Gyümölcsládákat (testoni, tavoletti stb.) készítő faiparvállalataink figyelmét felhívjuk erre a kiállításra. Jelentkezési íveket küld a Società Nazionale degli Olivicoltori Roma, Via Della Panetteria N. 27.

A házinyultenyésztés egy idő óta rohamos lépésekkel halad előre. Az ország minden vidékén újabb és újabb hivei akadnak e mindenütt könnyen üzhető tenyésztési ágazatnak. Jövedelmezőségre azonban a tenyésztők csak abban az esetben számíthatnak,

ha termékeiken egész éven át minden időszakban tudhatnak. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. házinyulthenyészési akcióját országosan szervezve, módot és alkalmat nyújt arra, hogy a tenyésztők házinyulaikat (akár faj-állatok, akár piaczi értékesítésre való keresztezések vagy a tenyész-tésből kiselejtezett állatok) bármikor minden mennyiségben értéke-síthessék.

A szövetkezet, tehát felhívja a tenyésztőket, hogy saját érdekük-ben, eladásra kerülő nyulaikat nála bejelentsék.

Az Amatőr cz. fényképészeti szaklap legutóbbi száma a következő bő tartal-mal jelent meg: SZÖVEG: *Kohlman* Artur dr.: A négy évszak a fény-képezésben. (Mutatvány „Az Amatőr fotoalbumachja 1908.” czimű zsebnaptár „A felvételtől — a képig” czimű esztétikai cikksorozatból, Képekkel.) — *Boross* Mihály (Polgárdi): Fénykép „ex librisek”. — *Sztankovszky* József (Erdőszent-györgy): Ismét az autochrom-lemezekről. — Felhívás „Az Amatőr fotoalma-nachja 1908” czimű zsebnaptár előfizetésére. — Fényképezési eljárások. (Külön-féle eikonogen előhívók. Felragasztott képek lehuzása. Negatív rétegének levonása. Fényudvar eltávolítása. Kéynyomás vászonra. Erősítés rézbromiddal.) — Külön-félék. — A „Florence Heliochromatic” lemez, objektívek tisztítása stb. stb.) *Kohlman* Artur dr.: Képeinkről. — KÉPEK: Műmellékletek: *C. Puyo* (Páris): Novemberi napsugár és *Magyar-Rosenberg* Emil (Budapest): Legelésző juhnyáj. — Czímkép: *Garai* József (Budapest): Budai udvarház. — Szövegképek: *Tary* Lajos (Keszthely): Naplemente a Balatonon és Esthangulat a Balatonon. *H. H. Pierce* (Boston): Egy öreg hölgy arcképe. — Dr. *L. Kleintjes* (München): Hollandi nő. — *Franz Kutschker* (Wien): Falusi utca. — *Gedeon* Kálmán dr.: Esztergom): Ökrök a kútnál. — *Bethlen* Zsófia grófnő: Részlet a Medvetórórl. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal, Budapest, VII., Király-utca 89. sz.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

A király *Dapsy Frigyes* m. kir. közalapítványi erdőtanácsost főerdőtaná-csossá nevezte ki.

*

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Rajner Mátyás* uradalmi alerdésznek az erdőszet terén szerzett érdemei elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1907. évi december hó 16.

Ferencz József s. k.

Gróf Zichy Aladár s. k.

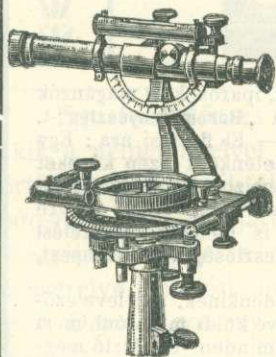
Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi II. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Egész oldal 32 K, féloldal 16 K, negyedoldal 8 K, nyolczad-
oldal 4 K. Sorok szerint: Az első negyven (40) sorért soronként nyolczvan (80)
fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig soron-
ként hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyen-
ként negyven (40) fillér számíttatik. Legalább háromszori és ennél többszöri
beiktatásnál megfelelő engedmény. Egy oldalt meghaladó hirdetéseknel ismételt
megjelenés esetén is csak az első oldal után nyújtunk engedményt.

Táblázatok, nyomdai szabály szerint, kétszeres árral számíttatnak.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammon-
ként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

(1. XII. 1)

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

optikai távolságméréssel.

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat négyésvonalzókkal, mérő-
szalagokat, faátlatókat, rajzeszközöket, terü-
letmérőket (planimeter), valamint mindennemű földmé-
részi műszereket készít a legpontosabb kivitel biztosításával

NEUHÖFER és FIA

csász. és kir. udvari látszerész- és műszergyáros

Wien: raktár: I., Kohlmarkt 8.,
gyár és iroda: V., Hartmannngasse 5.

Az 1900. évi párisi világkiállításon aranyéremmel
kitüntetve.

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.
Javításokat leggyorsabban és legpontosabban teljesít. Minden-
féle műszerből készletet tart.

Kerestetik egy nagyobb csemetekert önálló kezeléséhez meg-
bízható és teljesen szakképzett *erdőőr*.

Ajánlatok a bizonyítványok másolatával és igények meg-
jelölésével gróf Batthyány Zsigmond ur uradalmi intézőség
Csendlak, up. Ferenczlak címre küldendők. (8. II. 1.)

Csomafalva (Csik vm.) csemetekerteiben **fölös kiültethető csemete** van 79.000 db. és pedig 70.000 db. 3 éves luczfenyő, 6000 db. 2 éves erdei fenyő, 3000 db. 2 éves fehérköris.

A 3 éves luczfenyőcsemete 1000 db.-kint à 6 K, a 2 és 3 éves erdei fenyőcsemete 1000 db.-kint à 5 K, a 2 éves fehér-köriscsemete 1000 db.-kint à 4 K a legközelebbi vasuti állomásra szállítva.

A csomagolás külön lesz felszámítva.

Csomafalva, 1907. december 28-án.

(9)

A közbirtokosság.

1908.

Hatodik évfolyam.

1908.

Egy állatkedvelő sem nélkülözheti a legolcsóbb és legjobb baromfi- és háziinyultenyésztési **heti képes** szaklapot, a

„BAROMFITENYÉSZTÉS“-t,

mely a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő- és diszmadár-, galamb- és háziinyultenyésztési és értékesítési kérdéseket a legteljesebben felkarolja és tárgyalja.

Főszerkesztő:

HREBLAY EMIL

állattenyésztési felügyelő.

Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kisgazdák, iparosok és magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják a „Baromfitenyésztés“-t, a magyar baromfitenyésztési ügy igaz barátját. — Előfizetési ára: Egy évre 10 K, félévre 5 K. A „Baromfitenyésztés“ hetenként szép képeket közöl. — Levélszekrényében minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol. A „Baromfitenyésztés“ olcsóságával (egész évre 10 K, félévre 5 K. a szerényebb és legkényesebb igényeket is kielégíti. **Előfizetési pénzek e czm alatt: „Baromfitenyésztés“ szerkesztőségének Budapest, Rákospalota, V. utca 3. küldendők.**

Ezen **heti képes** szaklapot a szerkesztőség mindenkinek, aki levelező-lapon hozzá fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küldi mutatóul, mert a szerkesztő azt akarja, hogy e házagpótló lapot minden tenyésztő megismerje. — Aki a „Baromfitenyésztés“-re egy évre 10 koronával egyszerre már most **előfizet, az ezen évben teljesen ingyen kapja a lapot.**

(2—5)

Pályázati hirdetmény. 8266/1907. sz. — Besztercze szab. kir. város tanácsánál betöltendő erdészeti állásra ezennel a pályázat kihirdetetik.

Ezen állással 2600 K évi fizetés, 600 K évi lakbér, minden 5 szolgálati év után ismétlődő és az évi fizetés 10%-át kitevő ötödévi pótlék és 40 m³-nyi failetmény egybe van kötve.

A szabályszerűen bélyegzett pályázati kérvények az erdészeti államvizsga letételét igazoló bizonyítvánnyal, erkölcsi bizonyítvánnyal és a korábbi szolgálatokról kiállított bizonyítvánnyal felszerelve legkésőbb 1908. évi február 10-ik napjának d. e. 12 órájáig alólirott városi tanácsnál beadandók.

A német nyelv tökéletes ismerete szóban és írásban feltétlenül követeltetik, később beérkező pályázati kérvények tekintetbe nem vétetnek.

A városi tanács.

Beszterczen, 1907. december 28-án.

(10. II. 1.)

A polgármester.

LAUFER JÓZSEF
 15 ÉVI MÉRNÖK-GÉPÉSZARÓK
 Tervez és épít
 KESKENYVÁGÁNYVASUTAKAT,
 SORONYKÖTELEPÁLYÁT,
 FÜGGŐVASUTAT, SIKLÓT,
 ERDEI VASUTAT,
 BANYAVASUTAT,
 CONVEJEREKET.
 LAUFER
 TELEFON 7540
 BUDAPEST
 SZAB. GÖR. CSAPACVAT,
 KÖCSIKAT FELVONÓT,
 SERLEG SZÁLLÍTÓT
 (3. VI. 4.)

Egy főerdőőr és egy erdőőr kerestetik több évi gyakorlattal, akik a német nyelvet szóban bírják, előnybe részesülnek. Az erdő-
 őrtől megkivántatik, hogy a nagyvadra való cserkészletben tapin-
 tatósnak és teljes jártassággal kell bírnia, valamint hogy szak-
 vizsgájuk legyen s folyamodványukat bizonyítványmásolatokkal
 felszerelve, fizetési igényük megjelölésével nyujsák be mielőbb
 gróf Deym János ur birtokkezelőségéhez Lesencze-Tomaj (Zala-
 megye). (11)

Tüzifa-árladási hirdetmény. 56/1908. sz. — A zsarnóczai
 m. kir. erdőhivatal tanácstermében 1908. évi február hó 10-én
 d. e. 10 órakor a garamrévi erdőgondnokság „A” üzemosztályának
 11., 12., 18., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 32. és 33 tag-
 tagjaiban az 1908—1911. években, évente termelhető legfeljebb
 mintegy 3000 ürm³ vegyes tűzifának eladása iránt nyilvános szó-
 beli árverés fog tartatni.

Bánatpénz 1000 K, biztosíték 2000 K.

Kikiáltási árak ürköbméterenkint:

I. Bükk- és cserhasáb- és dorongfa után vegyesen:

1. Az I. értékosztályban	--- --	2:80 K
2. A II.	--- --	2:60 "
3. A III.	--- --	2:30 "

II. Tölgyhasáb- és dorongfa után vegyesen:

1. Az I. értékosztályban	--- --	2:60 K.
2. A II.	--- --	2:40 "
3. A III.	--- --	2:10 "

III. Fenyő-, éger-, nyirhasáb- és dorongfa után vegyesen:

1. Az I. értékosztályban	--- --	1:70 K.
2. A II.	--- --	1:60 "
3. A III.	--- --	1:40 "

IV. Nyár- és kecskefűzhasáb- és dorongfa után vegyesen:

1. Az I. értékosztályban	--- --	1:30 K.
2. A II.	--- --	1:20 "
3. A III.	--- --	1:10 "

Az árverési és szerződési feltételek a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál betekinthesők.

Kelt Zsarnóczán, 1908. évi január hóban.

(12)

M. kir. erdőhivatal.

Faarverési hirdetmény. Az erdőhorváti volt urbéres birtokosság 3273 kat. hold területen álló 28407 m^3 -re becsült tölgy és 3548 m^3 -re becsült bükkfatömegét Erdőhorvátiban a községházánál folyó hó 30-án délelőtt 9 órakor megtartandó írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverés útján eladja.

A fatömeg becsértéke 18.964 korona 90 fillér, a leteendő bánatpénz 1897 korona.

Becsáron alóli, elkésett, valamint utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési, kihasználási és szerződési feltételek megtekinthesők a sátoraljaujhelyi m. kir. járási erdőgondnokságnál és Erdőhorvátiban a volt urbéres elnökénél.

Erdőhorvátiban, 1908. január hó 8-án

(13)

Fóris István, urb. elnök.

Trifli-gombát kereső kutya kerestetik megvételre. Ajánlatok Erdőhivatal Pula, u. p. Nagy-Vázsony, intézendők. (4. III. 3.)

Gyertyánfa, nyirfa, nyárfa gömbölyű alakban 2—2.50 m hosszú, 25 cm átmérőtől kezdve felfelé, bármily mennyiségben a felrakó állomáson azonnali készpénzfizetés mellett megvételre kerestetik. Ajánlatok más faneműekre is küldendők: *S. M. Rübner Holzgrosshandlung, Wien, II/2, Kaiser Josef-Strasse 39.* (5. II. 2)

Luczfenyő-cserkéreg eladás. 8901/1907. sz. — A máramaros-szigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületében az 1908—1912. évek alatt tarolás alá kerülő rendes fenyőfavágásokban termelhető lucz-cserkéreg az erdőigazgatóságnál 1908. évi január hó 27-én d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen eladatik.

A vágások erdőgondnokságok szerint a következő 3 csoportba soroltattak és bocsájtatnak árverés alá:

I. a körösmezői 3 erdőgondnokságban 5 év alatt termelhető 66.217 métermázsára becsült cserkéreg 42.378 korona 88 fillér kikiáltási árral;

II. a tiszabogdányi 3 erdőgondnokságban 77.013 métermázsára 50.395 korona 14 fillérrel;

III. a rahói erdőgondnokságban 13.837 métermázsára 10.792 korona 86 fillér kikiáltási árral.

Árverési és szerződési feltételek a földmivelési miniszterium erdészeti főosztályában az erdőigazgatóságnál és az illető erdőgondnokságnál megtekinthetők s kívánatra a versenyzőknek megküldetnek.

(6. II. 2)

Magy. kir. erdőigazgatóság.

Faeladási hirdetmény. 300/907. sz. — Közhírré teszszük, hogy a barcsi birtokosság Barcs község határában fekvő fás legelőjében 1055 db. tölgyfának tövén való eladása iránt, Barcson a község-házánál folyó évi február hó 3-án d. e. 9 órakor zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Árverezők az árverés megkezdése előtt a 41014 K becsérték, mint kikiáltási árnak 10%-át, vagyis 4101 K bántépénzt tartoznak készpénzben letenni.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy az árverésen személyesen vegyenek részt, vagy megbizottjukat szabályszerű meghatalmazvánnyal lássák el, mert megbizottak meghatalmazvány nélkül el nem fogadtatnak.

Ismeretlen árverezők kötelesek személyazonosságukat az illetékes helyhatóság bizonyítványával igazolni.

Zárt írásbeli ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe, ha azok lepecsételve, 1 koronás bélyeggel ellátva, tisztán kivehető számjegyekkel és betűkkel kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget, valamint azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti; ezek mellett, ha azoknak úgy a szövegében, mint borítékán kívül, az értékesítendő fahasznalatot pontosan jelzik s úgy vannak aláírva, hogy az ajánlattevő neve, lakhelye világosan kiolvasható. A részletes árverési- és szerződési feltételek Barcs község elöljáróságánál bármikor betekinthesők.

Barcs, 1908. január 8.

(14)

Pfeifer Mihály, tanácselnök.

HAUPTNER-féle NYESŐ-OLLÓK

kiválóan alkalmas fiatal vágások felnyesésére, csemete visszavágásra stb. 5 cm. vastagságig zuzódás nélküli simán vág. Árak csomagolással együtt
.. K 8-70 drbonként ..

GEITTNER és RAUSCH czégnél

BUDAPEST, VI.
Andrássy-ut 8.

(7. VI. 1.)

Feladási hirdetmény. 134/1908. sz. — Kisdisznód községnek „Hermesgrund“ és „Moriggraben“ nevű és Nagydisznód vasuti állomástól mintegy 5 kilométernyire fekvő erdejéből 764 darab 49 cm átlagos mellmagasságban mért átmérővel bíró és kéreg nélkül 981 m³ haszonfára és 442 m³ tűzifára becsült tölgyfa 1908. évi február hó 9-én d. u. 3 órakor Kisdisznód község-házánál nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiálltási ár 21.765 K, minek 10⁰/o-a a bánatpénz.

Az árverési feltételek Kisdisznód község irodájában és a nagydisznódi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők. Utóajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Nagydisznód, 1908. évi január hó 8-án.

(15)

A főszolgabíró

25 éves, katonai szolgálatát és a vadászerdei erdőőri szakvizsgát végzett erdőőr állást keres. *Doró* Endre, Józsefszállás, Temes m.

(16)

Pályázat erdőőri állásra. 415/1907. sz. — Bereg vármegye közíg. erdészeti bizottságának 1907. évi 4034. számú határozata folytán egy járási erdőőri állásra, Hátmeg székhelylyel pályázat hirdetetik.

Az erdőőr évi javadalmazása 850 — nyolczszázötven korona.

Sajátkezüleg irt, 1 koronás bélyeggel ellátott kérvények, melyek 1. magyar állampolgárságot, 2. feddhetlen életet, 3. születési bizonyítványt, 4. erdőőri szakvizsgálati bizonyítványt, 5. ép szellemi, erő, látó és halló képességet igazoló okmányokkal szerelendő fel, legkésőbb 1908. évi február hó 15-ig a beregszászi m. kir. állami erdőhivatalhoz a beregvármegyei közigazgatási erdészeti bizottsághoz czimezve annál is inkább adják be, mert az elkészett kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Beregszász, 1908. évi január hó 8-án.

(17)

A m. kir. járási erdőgondnokság.

Pályázat. 18/E. 1908 sz. — Dobsina r. t. város a lemondás folytán megüresedett erdőmesteri állásra pályázatot nyit.

Ezen állás a következő javadalmazással van egybekötve:

1. 3000 kor., azaz háromezer korona évi készpénzbeli fizetés, előleges havi részletekben, azonfelül négyszer ötödévenként 300 koronányi korpótlék, mindaddig míg a fizetés a 4200 koronát el nem éri. Ezen felül ötödéves korpótlék nem jár, továbbá

2. 36 köbm. kemény és 32 köbm. puha tűzifa a házhoz szállítva;

3. természetbeni lakás vagy 600 korona, azaz hatszáz korona akbér a város választása szerint;

4. 20 mázsa széna vagy pedig 100 korona, azaz egyszáz korona szénaátalány;

5. a távolabb fekvő erdőrészekbe díjmentes előfogat vagy hátasló.

Az 1886. évi XXII. t.-c. 74. §-ában jelzett minősítést igazoló és orvosi bizonyítvánnyal is ellátott pályázati kérvények 1908 január 25-ig nyújtandók be alulirotnál.

A megválasztott erdőmesterrel szolgálati szerződés kötöttek

A városi nyugdíjintézetbe belépni köteles.

Dobsina, 1908. január 10.

(18)

A polgármester.

Faarverési hirdetmény. 1738/1907. sz. — Barcza-Rozsnyó község közhirrre teszi, miszerint a brassómezei erd. albizottság 988/907. sz. engedélye alapján az alább megnevezendő lucz- és jegenyefenyő fatömeget 1908. évi január hó 29-én d. e. 11 órakor Barcza-Rozsnyó közégházánál zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverésen el fogja árverezni.

Az árverezés tárgyát képezi 1848·8 m^3 haszonfa.

Kikiáltási ár 4347 K, mely összegnek 10⁰/₀-a az árverés megkezdése előtt az árverezést vezető megbízott kezéhez készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirban leteendő.

Becsáron alól nem fog eladatni. Utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A részletes becslés adatai a brassói m. kir. járási erdőgondnokságnál és Barcza-Rozsnyó község előljáróságánál megtekinthetők. Ez utóbbinál megtekinthetők az árverezési és szerződési feltételek is.

Kelt Barcza-Rozsnyó, 1908. évi január hó 10-én.

(19)

A községi előljáróság.

Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi II. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Bund Károly</i> : Az erdő és az adóreform.....	53
<i>H. Gabnay Ferencz</i> : A gyufagyártás.....	58
<i>Muzsnay Géza</i> : A kincstári erdőkre vonatkozó üzemtervek, üzemnyilvántartási könyvek és üzemátvizsgálási munkálatok alakjának egyszerűsítéséről. (Folytatás).....	68
<i>Sch.</i> : Algir erdőgazdaságáról.....	79
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK: Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1907. december 20-án tartott üléséről.....	81
KÜLÖNFÉLÉK: Változás a földmivelésügyi miniszterium ügybeosztásában. — Erdősítési jutalmak kiosztása. — Az erdőfelügyelet és az állami kezelésbe vett erdők az 1908. évi állam költségvetésben. — A kincstári erdők az 1908. évi állam költségvetésben. — Az erdőőri szakiskolák reformjáról. — Internátusok az erdőőri gyermekek részére. — Az erdővásárlási alap az 1906. évben. — Pisztrángthenyésztés a kincstári erdők patakjaiban. — Svédország viziszállítása. — Gyümölcs-csomagolási eszközök kiállítása. — A házinyultenyésztés. — Az Amatőr	88
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből.....	101
Hirdetések.....	I—VIII
Melléklet: Az Országos Erdészeti Egyesület tagjainak névsora.....	1—25

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész 1. és 2. kötet: Középítéstan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépítéstan. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3. kötet. 1896. Ára tagoknak 20 K., nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884. (I—IV.) és az 1885—89 (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892. (XII.) és 1899. (XIX.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1893—94. (XIII. és XIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K. 20 fill. nem tagoknak 2 K. 40 fill.

Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K. 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fillér, másoknak 1 korona.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—VI. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill., nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K., kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K. 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K., másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőörök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f., másoknak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K., másoknak 5 K

Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K., nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül egyenkint 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Ára 4 K. II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K.

Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg azokat, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K., ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K., ill. 4-50 K.

ERDÉSZETI NYERÉSSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K., ill. 3 K.

A SZÁLLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 1 K. 20 fill., ill. 90 fill.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Soltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K., ill. 6 K.

„AZ ERDŐ” kiadóhivatalában

Budapest, IV. Egyetem-utca, Franklin Társulatnál megrendelhető „AZ ERDŐ” cz. erd. és vad. szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére. Előfizetési ára egész évre 4 K. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Szerkesztik: Sugár Károly és Balogh Ernő m. kir. erdőmesterek.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVÉLÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K. nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K. (erdőgyakornokoknak 3 K., akadémiai hallgatóknak 2 K.) Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagy-Károly). Ára tagoknak 4 K. 80 fill., másoknak 6 K.

Egyébtt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi minisztérium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHÁDASA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐHASZNALATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K. 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K. és ERDEI ROVATOS NAPLÓ Ára 1 K. 20 fill.

Megrendelhetők a földmivelésügyi minisztériumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.

AZ ARVÉDELMI FÜZESÉK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi minisztériumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körut 2. szám.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Balthory-u. 3. sz.) hévízi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjal 35% árkedvezményben részesülnek.